

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

FREDRIKA BREMER-STATYN
*i dagarna avtäckt
i Humlegården.*

UR INNEHÅLLET:
TILL VÄSTERÅSJUBILÉET
ARTIKLAR OCH BILDER:
Det eviga sökandets krets
av Maj Hirdman, Ett medeltidsslott,
Arössystrar,
m. m.—
◇
EXKEJSARINNAN HERMINE
BERÄTTAR SINA MINNEN—
◇
NÄR VI HADE GETINGMIDJA—
◇
JUBILEUMSARTIKEL
av dr Jakob Billström.
◇

K R Ö N I K A

om jubileumsstaden Västerås.

FÖR 40 ÅR SEDAN NÄR DOMPROST-innan Fähræus första gången kom till Västerås hade staden 8,000 inbyggare och var en liten idyllisk småstad med ärevärdiga anor och med domkyrkan och läroverket som dominerande. För 400 år sedan tedde sig väl staden något i samma stil — munkar och präster gävo Västra Aros dess prägel. Vem kunde ana att just den staden skulle bli en av Sveriges största industristäder, känd i olika hörn av världen? Att den lilla fabriken som för knappt fyra decennier sedan tog sin bostad i den gamla lärdomsstaden skulle ge nya stadsdelar och en ny prägel åt Västerås?

Kontrasten mellan det gamla och nya ger en särskild tjusning åt Västerås. Något rivalskap kan man knappast tala om, utan den gamla och nya tiden ha snällt tagit varann i hand och lånar glans av varandra. Den brusande industrin har en förnämlig kulturbakgrund och i intellektualismens splendida isolation ha några måhända icke alldeles obehörliga friska vindar blåst in. För alla slags kynnen finns alltså andlig näring i denna vackra lilla stadsstad, vars idyll inte blivit det minsta störd av industriens järnnävar. Vill du njuta naturens friska fägring, så finns den jungfruligt oberörd bland Stallhagens björkar nere vid Mälaren och på Djäknebergets historiska mark. Har du i någon sentimental stund en viss klockarkärlek till småstadsidyllen så rekommenderas en vandring längs ån och en vilostund i Stadsparken — en gammal å och en stadspark med Stora gatans flänörer och affärsliv i fonden, vad kan man mer begära? Står man på domkyrkoplanen vid domkyrkans breda, mäktiga fasad varifrån det inte är många stenkast till biskopshuset, domprostgården, konsistoriet och läroverket, då upplever man historien med dess stolta minnen och känner kulturens fast timrade traditioner uppfylla ens själ med begrundan och ansvar. Detta är kanske inte lätt att skaka av sig, men om man ger sig ner i industrivarternen, där Asea och Metallverken stå för den nya tidens rastlösa gång, så blir det tillräcklig omväxling. Dock, därnere har man nog inte heller glömt de stora arven, även om orden äro andra och nya.

*

Västerås är en beundransvärt livaktig stad. Och förutsättningar finnas ju i mängd på en plats med så rika resurser. Tack vare den nya stadens livaktighet har den gamla letats fram ur glömskan och piffats upp högst betydligt. Det finns väl numera inte en sten från gamla tiders Västra Aros, som inte fått sin hedersplats och vårdas med omsorg. Alla gamla hus restaureras med största pietet och strax utanför staden har Västerås sitt eget lilla Skansen, Vallby friluftsmuseum, där västmanländsk hembygdkultur fått sin centrala underintendenten Sven Kjellbergs ledning. Och för den nya stadens utformning svarar stadsarkitekten Erik Hahr, med rätta Västeråsbornas stolthet och stora namn, som inlagt ovanskliga förtjänster om både gammal kulturs bevarande och nya offentliga byggnaders tilltalande apparition.

Denna krönika likaväl som flera artiklar och bilder i detta n:r äro ägnade den aktuella Mälärstaden Västerås, som inom kort med stora festligheter skall fira 400-årsjubileet av reformationens införande i Sverige på riksdagen i Västerås.

Men om kroppen får sitt, så behöver inte heller västeråsarnas själar sukta. Nå, skön arkitektur och gamla ladugårdar ha ju också sitt andliga innehåll. Så det. Men musik, litteratur, konst och teater brukar ha särskilda privilegier i det fallet. Och musik tycker Västerås särskilt om och särskilt i domkyrkan. Men fastän Hahrs teaterbyggnad är både ny och gentil kretsar teaterintresset mest kring stjärngästspelen. Och bland dem har Ernst Rolf en särskild hjärtevrå hos västeråsaren, både som artist och person, ty han lär vara född i Västerås. Även om han talar dalska som en inföding. Men de mera vanliga dödliga teatersällskapen ha så dåliga program sågs

Mor kan inte sova . . .

Kuplett ur Karl Gerhards revy

En av de kupletter som slå mest an i Karl-Gerhards sommarrevy 1927 är följande, sjungen av Brita Werner. Håll till godo, herrana!

Pappa kommer aldrig hem, ty han är direktör, följden är att mamma sällan är på gott humör. Jag har ringt till Oprakällarn och jag väntar svar. Källarmästarn lovat mig att leta rätt på far.

Refr.:

Ty mor kan inte sova förr'n pappa kommit hem. I går natt låg hon vaken, tills klockan slagit fem. Kan ingenting ni lova? — Herr Steinwall säg med kläm, att mor kan inte sova förr'n pappa kommit hem.

Edwin Adolffsson i dessa dagar är så säll, men fast nygift sitter han ibland på Strand Hotell. Han i telefonen hör en röst med darr i ett och då säger Edwin: "Jaså är det Harriet?"

Refr.:

Ja, mor kan inte sova förr'n pappa kommit hem. Jag först läst Ibsens Dockhem och sen Jerusalem. Jag Strindberg tar från hyllan om du är allt för slem ty mor kan inte sova förr'n pappa kommit hem.

Trohet uti lust och nöd det svärs men är det just att vi kvinnor få all nöd mens männen ta all lyst. Farbror Fallström är ett undantag ty till Anglais går han aldrig utan att hans Anna följer me'.

Refr.:

Ty mor kan inte sova förr'n pappa kommit hem. Han är en Casanova och skriver ju poem, för Kolthoff och fru Meissner är han så angenäm, att mor kan inte sova förr'n pappa kommit hem.

Mina herrar när ni från teatern gå i kväll gå då inte på Anglais, på Berns och Strand Hotell. Nej, åk spårvagn hem och koka té och gå i säng tänkande på vad jag sagt er uti min refräng.

Refr.:

Att mor kan inte sova förr'n pappa kommit hem. Baletten ej begåva med champis klockan fem, kollegor till Pavlova, nej akta er för dem, ty mor kan inte sova förr'n pappa kommit hem.

det . . . Stadens konstintresse har däremot blivit brännande, sedan Milles Rudbeckiusstaty satt eld i sinnena och faktiskt delat de fredliga Västeråsborna i två oförsonliga partier. Det ena kan bara tycka att Rudbeckius är en ful gubbe som ser elak ut och att Milles behandlat ett stolt Västeråsminne ytterst vanvördigt. Till detta parti har även sällat sig Anna Lindhagen, vilkens heliga indignation bör vara ett gott stöd. Det andra partiet ser i "gubben" ett subliment konstverk av en genialisk konstnär. West is West and East is East . . .

*

Man ser var Hahren har sin gång kan man säga inte bara om Västerås yttre struktur, utan även om kulturen bakom fasaderna. Visserligen klagar man också i Västerås över att hemmen övergivas för jazzen på det storstadsgentila Stadshotellet. Övergivas inte bara av ungdomen, märk väl, utan framförallt av medelåldern. Detta vittnade flera bekymrade röster till mig om. Fy på sig, medelålder i Västerås! Men det faller sig svårt för mig att tänka att hemkulturen håller på att försvinna i en stad med så vackra hem som i Västerås. Den goda smakens renässans som våra arkitekter så energiskt arbetat för, den stilens förenkling och strama tukt, som våra dagars ideala heminredning har, finner man utmärkt företrädd här. Landshövdingenskan och biskopinnan ha inrett sannskyldiga mönsterhem i det avseendet. Mot en fond av arkitekt Hahrs ljusa, limstrukturerade väggar.

*

Och så några ord till kvinnans lov. Det hör väl till i jubileumsruset. Ty inte vill väl Västeråsdamen vara så jämlikhetsmodern att hon undanber sig särskilda artigheter för kvinnan. Förresten kunde signaturen kompensera med tal för mannen också, om inte hennes gifta stånd naturligtvis förbjöd henne att ta Västeråsherrarna i något som helst betraktande.

Alltså hur ser hon ut, Västeråsdamen? Prätigt, absolut prätigt. Hennes hatt sitter lite högre upp på hjässan än parisiskans och stockholmskans och den är lite mera utstyrd. Men annars är hon minst lika chic som stockholmskan, välklädd och soignerad, fastän ganska opudrad. Hon sitter på kontor, är husmor eller världsdam. Precis som i alla andra städer. Hon går naturligtvis på för mycket kafferep. Säger den grannfru, som brinner av socialt föreningsnit. Och som naturligtvis i sin tur beskyller föreningsfrun för att försumma hem och barn — kvinnan ska gå på torget och köpa gurka och inte på sammanträden, förstår sig. Men i det stora hela trivs hon nog bra med både grannarna och sin stad, och hennes hjärta klappar säkert för gamla Västerås, även om hon ibland måste fara och lufta sig i Stockholm. Och många små flickhjärtan klappa också för stadens många ingenjörer och de stackars officerarna, som snart bli indragna . . . EBE.

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

FOLKDRÄKTENS VARA ELLER ICKE VARA?

KLARGÖRANDE SKÄL FÖR OCH EMOT I EN KULTURBETYDANDE FRÅGA

En hel del skäl för och emot folkdräkternas bevarande framhålls av komminister *Gunnar Ekström* i Rättvik:

På Eder fråga, huruvida kullorna börja lägga av sockendräkten, måste tyvärr svaras att detta i allt större utsträckning tycks bli fallet. En del använder dräkten endast som högtidsdräkt, en del använder den icke alls. Detta senare gäller särskilt de båda större samhällena i Rättvik, Municipalsamhället och Vikarbyn, medan dräkten bibehålls mera i utbyarna.

Anledningen härtill är flerfaldig. Stadslivet tränger ut på landsbygden i allt hastigare tempo genom bekvämare och billigare kommunikationer, som göra rättviksfolket än mer rörligt, än det av ålder har varit. Därtill kommer "sista modet", lättillgängligt i modejournaler, illustrerade tidskrifter och turistande främlingar. När så en del kullor börjat lägga av dräkten, behövs det endast att dräktbärarna komma i minoritet, för att den alldeles skall försvinna. Ty en kulla vill lika litet som en stads-kvinna vara olik de andra och bli begäpad. Härtill kommer också att medan nöjena tidigare avhöllos byvis, de nu tendera till att förläggas till socknens centrum, varest dräkten minst begagnas. Vill en kulla därför deltaga i nöjena, klär hon sig helst i stadsdräkt. Det torde kanske också finnas en känsla för att dräkten icke passar för nutida nöjen. Den är för värdig.

Ytterligare ett skäl torde vara, att stadsdräkten är så bekväm. Den är enkel att taga av och på. Dessutom svalare på sommaren än den tjockare dräkten. Har man så en gång börjat med stadsdräkt blir man van vid det löst sittande och trivs icke i den åtsittande dräkten. Att dräkten i längden blir vida billigare bryr man sig icke om.

Härtill kommer slutligen för Rättviksdräkternas vidkommande ännu ett skäl. Den är i viss mån opraktisk. Detta gäller särskilt vinterbruket. Huvudbonaden, topphättan, ger för ringa skydd mot kylan. På sommaren

Fru Hulda Larsson, maka till rektorn vid Munka-Ljungby folkhögskola, med sina barn i Ingelstadsdräkt.

Idun har tagit upp frågan om folkdräkternas vara eller icke vara, därtill föranledd av alla beklagande betraktelser om dräkternas försvinnande. I ett föregående n:r lästes uttalanden från några dalapräster, här följa vidare utredningar, bl. a. från museiauktoriteter. Och en stockholmskullas eget uttalande bör ge stockholmarna åtskilligt att tänka på och — skämmas för!

skyddar den icke mot sol och värme. Och skinntröjan, som på den tid skinnkjortel och snörliv av samma material användes, var effektiv, är nu, då dessa plagg utfallit, genom sin korthet alldeles otillräcklig. Dräkten måste således vintertiden blandas upp med stadsplagg, om den skall kunna användas.

Kan något åtgöras till dräkternas bevarande i bruk? Det är svårt att säga. Kanhända måste här, som annorstädes, linan löpas helt ut och dräkten helt utgå, för att sedan åter tagas upp. Emellertid synes det, som skulle mycket vinnas, om lärarna ville bära den sockens dräkt, där de äro bosatta, i all synnerhet om detta därtill, såsom ofta är fallet, är deras födelsesocken. Kunde därtill, vad Rättvik beträffar, något åtgöras dräkten, att den bleve lämpad även för vinterbruk utan användande av skinnkjortel och dito snörliv, vore ytterligare en del vunnet. Under alla förhållanden måste det sättas igång ett planmässigt och målmedvetet arbete, om dräkten skall kunna bevaras.

Inga shinglade kullor!

Amanuensen vid Skansen, fröken *Anna Rudbeck*, håller på gammaldags kvinnlig värdighet för allmogedräkternas vidkommande.

— Naturligtvis vore det önskligt, att våra allmogekvinnor såväl som Städernas unga bildade flickor i större utsträckning än nu ägde en riklig landskaps- eller sockendräkt från sin hembygd och bure den vid lämpliga tillfällen både här hemma och utomlands.

Men det finnes ett men — numera. Folkdräkterna räkna sina anor från en tid, då håret var kvinnans förnämsta prydnad och då ett kortklippt huvud ovillkorligen förde tan-

ken på hospitalet eller spinnhuset. Många av dräkterna äro särskilt komponerade för att låta ett vackert hår komma till sin fulla rätt. Och att se t. ex. Delsbo- eller Blekinge- eller Mora-dräkternas klut eller hätta på ett shinglat huvud är verkligen, vulgärt uttryckt, som ett slag för örat. Det var riktigt vemodigt att se de vackra skånsorna, som nu under vårfesten gästade Skansen i sina ståtliga hemsockensdräkter, när de för någon stund togo av sig hucket eller kluten. Hembyggsdräkten tål inte att smältas ihop med något som hör en annan tid till, då verkar den antingen gengångare eller banal utklädsel."

Den vackraste högtidsdräkten.

I helg men inte i söcken anser *Delsbosintan* att folkdräkterna skola användas:

— Det vore inte alls lyckligt att införa allmogedräkten som arbetsdräkt. Om det varit för några år sedan, då man gick i dagens stök med långa kjolar av 7 fodrade väder, stärkkrag och andra opraktiska och ohygieniska ting, kunde det haft fog för sig. Men nu är arbetsdräkten så bekväm den kan vara och dessutom prydd. Att övergå från den till landskapsdräkten bleve väl lite "tung-samt".

Men vad vi skola ivra för är att få de gamla, härligt vackra sockendräkterna fastslagna som verklig högtidsdräkt på landsbygden. Och att få in i folkets medvetande att det är "fint" och att det ofta är det enda som passar.

Det kan nu inte hjälpas, men det behövs generationers kultur att bära upp en sällskapsdräkt så att man ser hemmastadd ut i den och *den* kulturen är det ingen människa som begär att svenska bondebefolkningen skall ha. Den har en annan, i sitt slag lika förnämlig kultur, som just kunde framhåvas genom bärandet av färger och tyger som passa dess

(Forts. sid. 609.)

Fru Ruth Nordström, i Gutaöns måleriska dräkt.

Brita Häll i Delsbo-dräkten.

BARN FÖRSÄKRINGAR

SVEA

STUDIEFÖRSÄKRINGAR

HUVUDKONTOR: GÖTEBORG, V. HAMNGÅT. 3.

DET EVIGA SÖKANDETS KRETS

ELLER HUR VI BÖRjade EN STUDIECIRKEL I VÄSTERÅS.

VÄSTERÅS HAR JU ALLTID VARIT en kulturort. Säkerligen tänkte vi föga på, att vi, då vi började ganska värdigt bygga vidare på traditionerna. Vi voro endast fyllda av en brinnande nitälskan att förkovra oss i bildning och vetande. Skulle vi försaka bildningen därför att de flesta av oss trätt ut i hårt arbete redan vid 14-årsåldern! Nej, ingalunda! Goda féer hade stått vid vår vagga och skänkt oss den största bland gåvor: en osläcklig längtan att få dricka ur vishetens brunnar, att få skåda skönheten, storheten, himmelriket . . . Vi hade, då vi råkades, var på sitt håll, suttit uppe om nätterna och vid osande lampor slukat massor av böcker.

Nu voro vi utledsna på Folkets Hus diskussioner och den materialistiska historieuppfattningen. . . .

Det var på vårsidan 1915. Vitsipporna höllo just på att strö ut sina stjärnor i backarna bortom Föreningsgatan, där vi bodde. Där, mittibland sippor och nyutsprungna löv, grundade vi vår första studiecirkel. På denna historiska plats står nu en liten villa; och en matkällare täcker den stenhäll där vi, medan klockorna i Domkyrkan ringde in sabbaten, samlades kring "hemicykeln i Athen", för att tala med Strindberg.

Vilka voro vi då? frågar måhända läsaren. — Vi voro en mycket exklusiv samling unga människor. I några korta satser vill jag söka teckna oss, ehuru det är svårt. Det skulle kunna skrivas en bok i stil med amerikanen Floyd Dells "Love in Greenwich Village" om oss och vårt Greenwich Village i Västerås. Där var den lille, gladlynta skeptikern A. Th. Han var blid, med mild stämma. Mycket kvick, vän med alla. Han är numera vaktmästare i vårt lands mest ryktbara folkhögskola. Och alla hans väna egenskaper ha endast utvecklats med åren. Hans vänkrets är den vidast möjliga.

Så var där den långa och gänglige E. P. med alla fickor fulla av tidningar och broschyrer, urklipp och citat; K. B. sympatisk svensk-amerikan. Känslfull och poetisk, men klasskampsmänniska. Han fick moraliska impulser av allt han läste, t. o. m. av Hjalmar Söderberg. På samma sätt skulle han ha läst Boccaccio!

O. V. var en sävlig och envis dalkarl; sällskapets mest övertygade pessimist. Han satte dock Marx lika högt som Schopenhauer. Numera dyrkar denne pessimist Lenin! E. M., en humoristisk järnsvarvare med städse absurda synpunkter och anmärkningar. Han läste Spencer, skrev brev, diskuterade religion och socialism — allt på samma gång. Hans unga, sällsynt blida och sympatiska hustru, dog ifrån honom. Sedan blev han slarvig och supig. Han blev den enda av sällskapet, om vilken detta kan sägas. Vidare den unge, exentriske dalmasen Gösta B. en duktig mekaniker, som nog aldrig riktigt fattade Platons dialoger. Han fick ett arv på tre tusen; köpte motorcykel, finfin gramfon, jämte vin. Han bjöd arbetarhustrurna på Föreningsgatan på cykelturer. Jag glömmer aldrig den förskräckliga lördag, då den välmenta Gösta tog en fru från baket, bara för att få köra med sin

Västeråsarbetarnas bildningsinstitut, om vi så få säga, är Arosgården med studieled. G. Hirdman som ledare och här få vi av hans fru, författarinnan Maj Hirdman, en intressant skildring av den betydande kulturverksamhetens första början i den stora industristaden.

nya cykel. Hon ville inte, men han försäkrade, att de skulle vara tillbaka lagom till bullarna jäst. Men motorn hade krånglat, det blev middag och mannen kom hem till överjasta bullar och frun ute på vift! Det blev en stor scen! Men Gösta fortsatte dock. När vi skurade trapporna flyttade han ut gramfonen i farstun, spelade för oss och bjöd oss på vin. Aldrig mer ha vi skurat en trappa under så angenäma förhållanden! Han dog kort därefter, den vänsälle ynglingen. Förmodligen slösade han bort sitt arv inför aningen om sin tidiga död.

Nämnas bör också Lindevall, en vacker yngling med pelmanismen i blodet. Han bedrev självstudier i tekniska ämnen och blev ingenjör. På hans "kupa" behandlades Spinoza och panteismen. Även han gick bort ung. I hans mörka, tunga ögon låg ofta den ro som finnes

Franska skolan tackar Idun.

Från föreståndarinnan för Franska skolan fröken J. Roullier har Idun haft nöjet mottaga följande skrivelse:

"Jag är mycket rörd över den lovordande artikel Ni infört i Idun om Franska skolan. Jag tackar Eder livligt därför att Ni offrat detta stora utrymme i Eder tidning som är så uppskattad av verkliga kännare och därför att Ni talat i så varma ordalag om ett arbete som ligger oss så om hjärtat."

En älsklig bild av mor och barn — fru Vanja Dickson, f. Bergh, maka till godsägare James Dickson, Vikaryd, Alingsås.

bortom tid och rum. I sällskapet voro också blivande kooperatörer, lärare, dugande människor, jag kan icke räkna upp dem alla. Till sist sällade sig också till oss ett par akademiker, en läroverkslärare, som levde på Nietzsche, och en ingenjör, som hade lösningen av viljeproblemet hemma i sin skrivbordslåda. Förmodligen ligger lösningen där ännu! Kanske bör också nämnas, att där fanns bara en dam i sällskapet, och det var undertecknad. Det gällde, att hålla huvudet kallt, och söka att väl representera kvinnan bland så många skarpsinniga män! En del voro t. o. m. kvinnohatare, stödande sig på Weininger och Nietzsche. Jag satt blyg med några vitsippor i nypan, och sökte se så djupsinnig ut som möjligt. Men innerst inne var jag ganska oppositionell och okynnig.

När man diskuterade Kants kritik av det rena förnuftet frågade jag naivt "vad rent förnuft var för något"? Man blev mig svaret skyldig, och jag undrar än! Mina värda kolleger ursäktar mig väl nu, att jag avslöjar oss lite!

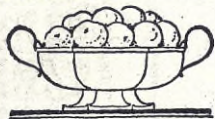
När vädret var dåligt och under kyliga aftnar kunde cirkeln ju icke samlas bland vitsippor och gullvivor. Då trängde vi oss samman i vårt lilla kök, där vi fingo lov att föra samtalen mycket lågmält av hänsyn till spädbarnen, som sovo i kammaren. Husets fru bjöd då oftast på kaffe, medan gästerna skramlade till kaffebullar, ty det var ju omöjligt att det hembakta kunde räcka till så många.

Men allteftersom cirkeln växte blev lokalfrågan det stora bekymret. Det blev kall höst och vinter. Var skulle vi hålla till? Då kom domprosten Fähræus oss till hjälp. Han bjöd oss vissa kvällar hem till sitt bibliotek, och han föreläste för oss om Fichte och viljeproblemet. Vi minnas dessa aftnar i studiearbetets historia. De blevo oss oförgätliga. Det var glans och stämning över dem. Med klarhet och skärpa gick domprosten tillrätta med problemen; och vi voro tacksamma och hängivna lärjungar. Domprostinnan bjöd oss under aftnens lopp på té, assisterad av sina väna döttrar. Det var så hemtrevligt och gemytligt uppe i deras gamla gård. Vi fingo en aning om vad en prästgård kan betyda för ett lands kultur.

Vi fortsatte och läste Filosofiens historia i två år. Sedan började vi med den övriga historien och fortsatte med den en fyra, fem år. Jämte språkstudier. Tyska, engelska och franska. Franskan gick det knaggligt med. Engelskan segrade. De flesta gav sig inte, utan förkovrade sig väl i detta språk.

Vi fingo så småningom ett hem inom Arosgårdens väggar. Det ligger för nära inpå, att man kan eller bör skriva där om. Jag har med dessa rader endast velat antyda hur det var, när vi började. Nu syssla vi med nationalekonomiska och sociologiska spörsmål av allehanda art. En viss dragning till de moderna ärftlighets- och rashygieniska problemen kan förmärkas. Frågorna växla; det enda som är sig lika är den själens oro, som driver oss att söka, evigt söka . . .

MAJ HIRDMAN.

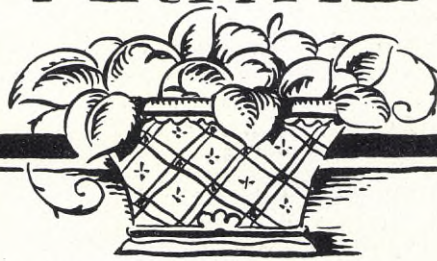

KONSTNÄRLIGA SILVERPJÄSER
med bestående konstvärde, framställda under medverkan av Jacob Ångman.
GULDSMEDS A.-B. I STOCKHOLM
Fabrik grundad 1867. — Ingen egen butik.
Våra fabrikat finnas hos varje guldsmed.

AUX GALERIES LAFAYETTE
Modeller och prover till påseende hos
GALERIES LAFAYETTE AGENTUR
Begär våra kataloger. Birger Jarlg. 29
STOCKHOLM

IDUNS JUBILEUMS-ARTIKLAR

DENNA FRÅGA HAR IDUNS REDAKTION framställt till mig och begärt att få besvarad i en artikel. Först torde man då bora gå in på frågan om kvinnan överhuvudtaget är mera nervös än mannen samt, därest så skulle vara förhållandet, varpå detta möjligen kan bero.

Den första frågan är relativt lätt att besvara. En fingervisning om i vilken riktning svaret kommer att gå, får man genast ur tarifferna för den nyaste formen av sjukförsäkring s. k. minimaxförsäkring, där avgifterna för flickor är 25 % högre än för gossar och sammanställes detta med, att cirka 75 % av alla sjukdomar äro av nervös natur enligt gängse uppfattning hos en del framstående klinici, bl. a. Lennmalm, så är det sannolikt, att nervositet är vanligare hos kvinnor än hos män. Sjuklighetsstatistiken inom folkskollärarekåren visar detta synnerligen eklatant. Av en undersökning för ett antal år sedan framgick, att lärarinnornas sjukprocent var dubbelt så hög som lärarnas och 38,3 procent av lärarinnornas sjukledighet kommo under rubriken "nervsjukdomar". För "Nykterhetsvännernas sjuk- och begravningskassa" visade under samma år kvinnorna 21 % större sjuklighet i nervsjukdomar än männen. (Uppgifterna äro hämtade ur dr Stéenhoffs intressanta uppsats om "Hälsotillståndet inom lärarekåren".)

Vilka faktorer är det, som då kunna tänkas orsaka denna kvinnans större benägenhet för nervösa rubbningar? Först och främst är det en rad biologiska faktorer: Brytningsåldern är för henne vida mer ingripande, och den större ömtåligheten och psykiska överkänsligheten då hava ju klart och övertygande framhållits i Lehmans och Essen-Möllers instruktiva broschyrer, varför man därutinnan måste söka förklaringen till en mängd ungdomsneuroser. Ännu mera påtagligt är det biologiska orsakssammanhanget vid den kritiska åldern. De månatliga fysiologiska obehagen kunna ofta giva upphov till periodiska nervösa rubbningar, vilka efter några dagar spårlost försvinna, men orsakssammanhanget här är ej fullt lika klart och flera forskare anse dem uteslutande suggestivt framkallade, ett förhållande som enligt min erfarenhet dock är ytterligt sällsynt. Havandeskap och förlossning äro dessutom normala tillstånd, vilka enligt statistiken öka kvinnans översjuklighet.

Om också de biologiska olikheterna räcka till för att förklara en hel del av kvinnornas större nervositet, så förslår det ej för alla fall. Kvinnans sociala ställning, även i de avseenden, där den ej är biologiskt betingad, måste hos såväl mycket känsliga som hos

Kvinnor och nerver.

Huru kan en kvinna undgå att känna av sina nerver?

Av

J. Billström

I en jubileumsartikel till Idun gör den kände läkaren dr Jakob Billström ett intressant inlägg i den ofta diskuterade ämnessammanställningen "kvinnor och nerver" och ger goda råd om känslolivets hygien.

mera negativistiskt lagda personligheter disponera för neuros, d. v. s. en sjuklig reaktion på miljön, så som man oftast nu brukar definiera begreppet neuros. Arbetet i hemmet, både det husligt-tekniskt-ekonomiska och det ideella, är dessutom så ytterst krävande och fordrar för sitt lyckade utförande både en god fond personliga anlag samt förmåga av och glädje i personlig uppoffring, att den inre konflikten mellan vilja och kunna blir för stark och uppslitande för mången; därtill kommer dessutom klander och bristande förståelse för uppgifterna och arbetet från omgivningens sida samt de ekonomiska bekym-

ren, som flertalet husmödrar hava att kämpa emot, samtidigt som de måste göra hemmet lugnt och glatt.

För att förebygga kvinnornas större nervositet har man alltså att rikta sig mot såväl de biologiska som mot de sociala faktorerna.

Vad då de förra beträffar, så gäller det att under brytningsåldern skona de unga flickorna för alltför hårt arbete, för för mycket nöjesliv och för starka sinnesrörelser. Av särskilt stor betydelse är sålunda den psykiska hygien under de sista skolåren, och vid de stundande skolreformerna borde därför ej bara pedagoger och möjligen hygienici utan även själsläkaren få tillfälle att säga ett ord och flickornas kursplan göras lindrigare än gossarnas.

Moderskapsskyddet är ju föremål för allehanda utredningar och arbete, men önskvärt vore, om vilan förut och efteråt utsträcktes utöver de vanliga föreslagna samt ekonomiskt understöd lämnades i behövliga fall under tillräckligt lång tid, helst hela amningstiden eller t. o. m. längre ändå ibland. Övriga sidor av denna fråga äro kanske ännu viktigare, men måste av utrymmesskäl förbigås.

Vid den kritiska åldern torde det bora tagas i övervägande om ej ur såväl humanitär, d. v. s. hygienisk-förebyggande synpunkt, som ur nationalekonomisk det skulle vara av betydelse med en eller flera månaders obligatorisk vila med sjukersättning för dem, som innehava tjänst eller arbete ävensom för de i hemmet arbetande d. v. s. hustrur, hushållerskor, hemmadöttrar. Varför ej hänföra en sådan sak till Kungl. Pensionsstyrelsens sjukdomsförebyggande verksamhet?

Detta vare nog antytt om den biologiska sidan av frågan.

Den sociala sidan är ju sedan länge föremål för en hel rad intelligenta och förutseende kvinnors målmedvetna strävanden, som väl snart skola krönas med framgång, varför här ej närmare ingås därpå.

Till sist blott några ord om, vad varje kvinna själv bör göra. Detta sammanfaller helt med den allmänna psykiska hygienens krav. Utrymmet medgiver ingen närmare behandling av detta ämne, hur viktigt det än vore; men generellt torde kunna sägas, att likaväl, som man strävar efter styrka, renlighet och sundhet på det kroppsliga området, likaväl torde man behöva göra det på det själsliga för att kunna bevara sin andliga jämnvikt och förbli trogen sig själv och sina uppgifter.

Känslolivets hygien bör alltså bliva en av de allra viktigaste uppgifterna för framtidens pedagoger.

Iduns junipristävlan.

Ett hundra kronor i pris.

Som tävlingsämne för juni, i artikelserien Månadstävlingar har Idun valt ett för årstiden särskilt lämpat ämne

Kvinnan och jorden.

Kvinnan som jordbruksarbetare har icke nått och kommer heller aldrig att nå den arbetsförmåga som mannen. Hon kan icke gräva diken eller slå hö med samma kraft som han. Men det finns områden där kvinnan har otillräckligt utnyttjade möjligheter till utveckling: på trädgårdsskötselns, fjäderfäavelns, etc. verkningsområden. Ju trängre det blir på studiebanan dess angelägnare är det att visa vad kvinnlig energi och uppslagsrikedom kan åstadkomma i jordbrukets tjänst. Praktiska, användbara förslag äro här välkomna. Uppsatsen märkt "Junitävlan" skall vara inlämnad före juni månads utgång. Etthundra kronor i pris tilldelas det bidrag som av redaktionen anses vara det bästa. —

CAP
Kejsarnougat

Förnämsta nougatchoklad
i 10- och 15-öres-bitar.

VÄLGÖRENHET OCH MANNEKÄNGER

PARISISK MODEREKLAM.

En parisisk mannekänguppvisning med extra reklampiff får den ärade läsarinna här vara med om.

(Samtliga modeller från Cyber.)

Vitt ylle och klarröd garnering med vita band är en effektiv sammansättning.

”DET BLIR RULIGARE OCH RULIGARE”, brukade en liten engelsk pojke säga som jag kände och som lärt sig svenska. Det blir fynare och fynare var det intryck jag fick då jag häromdagen bevistade en modedefest hos Cybers.

Deras salonger vid Place de l'Opéra prunkade av rosor, vilka förresten sedermera utdelades bland gästerna, och in seglade den ena förnämheten efter den andra. Ty Cybers mannekänguppvisning var förknippad med ett välgörande ändamål: Tio procent av behållningen på dagens beställningar gick till Röda Korset, och dess styrelse med hertiginnan de Vendôme i spetsen hade antagit inbjudningen att övervara expositionen. Styrelsens damer placerades på en tribun i fonden och för hertiginnan, som dock representerades av marskalkinnan Lyauty, gjordes hovnigning. Sedan alla slagit sig ner höll författaren Saint Granier ett litet elegant hälsningstal, riktande några artiga ord såväl till Röda Kors-styrelsens damer som till värdinnan. Madame Cyber är en vacker kvinna kan man säga, och att hon inte var illa klädd, har mina läsarinor redan gissat! Hon bar en utsökt dräkt i lilas Georgette och lilas Malines.

Så stämde orkestern upp — och föreställningen begynte.

Det är ganska intressant att första gången besöka ett modehus. Det tar nämligen litet tid innan man får klart för sig dess genre och dess syften.

Så var förhållandet med mig här. Först föreföll mig modellerna litet tama. Det vill säga de stucko ej i ögonen genom en stor originalitet och absolut ingen excentricitet. Men ju mer jag såg av modellskalan, dess angenämare, mer distynguerad föreföll den mig. Det var kläder inte för artister vare sig på scenen eller i privatlivet, det var kläder för fina damer, så som du och jag skulle vilja vara klädda, om vi hade råd. Cybers hus är

Ensemble i blå popeline och rosa krepp. Garneringsband i silver och rosa.

förresten känt för sina jämförelsevis billiga priser. Lanvin klär filmstjärnor förtjusande,

På Iduns fråga med anl. av Mors dag till den kände riksdagsmannen Aug. Nilsson i Kabbarp om ett minne av hans mor ha vi fått följande vackra svar, en prosadikt, som kunde gälla som äreminne åt många mödrar.

Min mor hörde till de många, vilkas liv är ett oavbrutet arbete, en ständig pliktuppfyllelse, ett gränslöst offer, och som finna sin vila i en namnlös och okänd grav. Dessa kvinnor ha ingen historia. De passa ej i tidningsspalter. Jag minns min mor, som man minnes böljan i havet, droppen i vår-rägnet, det vita bladet i ett blommande körsbärsträd.
AUG. NILSSON.

En distynguerad sommarklädning i mönstrad silkesvoile med bårder av svart Georgette.

Poiret har den stora stilen, Jenny är alla unga amerikanska mammors och mormödrars eldorado.

Madame Cybers klänningar voro enkla och lugna. Kjolarna lagom, midjan fortfarande ganska lågt ner på de flesta modellerna, inga draperier. Utmärkta välskurna kjolar, gärna försedda med kappor i form eller garnerade med de finaste nervurer (småveck) ett stänk av brokighet på enfärgat tyg, sammansättningar av svart- och vitt, blått och bois-de-rose. Man såg promenaddräkter med jacketter eller kappor, vilka lämnade en tio centimer av kjolen synbar samt infodrade med saunna krepp som klänningens övre parti. Sommarklänningarna voro friska och trevliga i foulard och krepp. Bekväma sportdräkter i jersey i fina färger.

A propos färger så såg man där blåklintsblått, lavendel, fortfarande bois-de-rose, gult, den nya resedagröna tonen.

Som garnityr mycket stickningar, tyget taget på olika led, trögt och blankt siden tillsammans, garneringsband. Hålsöm och engelskt broderi, som man sett så mycket på ylle och siden, har redan blivit banalt. Mon dieu! Det kostar ju bara tid — och på den sparar ej de små fransyskor, som själva sy sina toaletter. I detta sammanhang vill jag påpeka, att den ofödda kalven hädanefter lugnt kan bida sin tid hos sin moder, i det att dess skinn hunnit bli omodärnt. Däremot tycks Evas förbund med ärkefienden ormen fortfarande äga bestånd. Såsom högelegant anses kappor i äkta reptil, även de oäkta kunna få sig ett beundrande ögonkast. . . .

Efter dräktuppvisningen bjöds förstas på förfriskningar, och artister från Opera Comique utförde flera vackra nummer. Hur mycket pengar som inflöt till Röda Korset förmåler ej historien, men huset Cyber fick genom denna goda idé en verklig reklampublik.
PARTOUT.

GUBBENS

Egen ostron-anjovis
Kalasfiskpudding
Kalasfiskbullar

Kalas sill
Kaviar
Vingasill
Matjessill

rekommenderas som marknadens finaste konservinläggningar.

Flossamattor, Gardiner, Möbелtyger

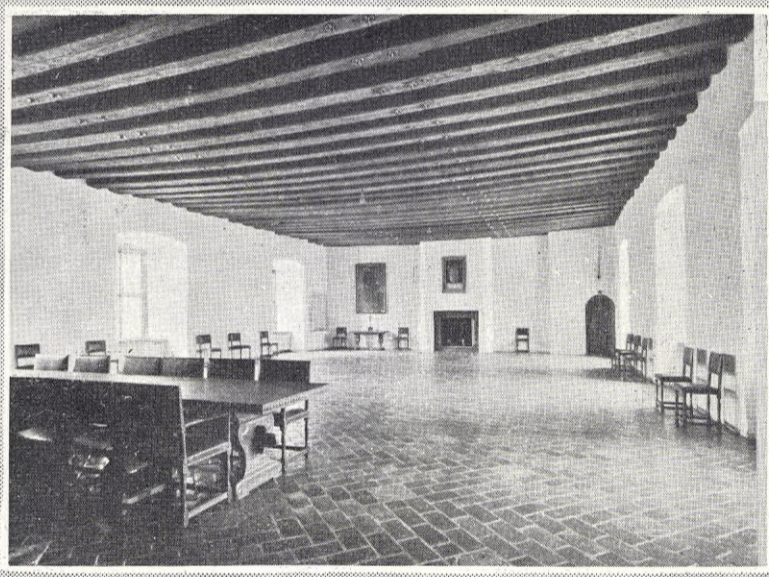
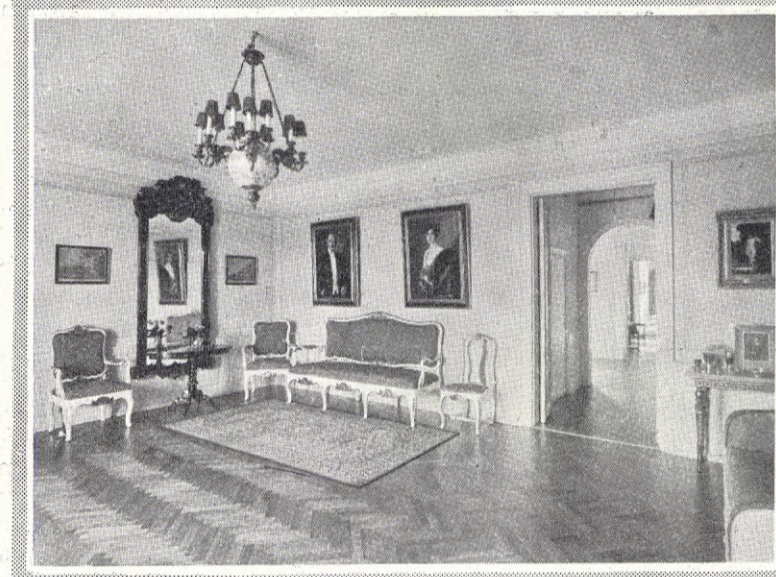
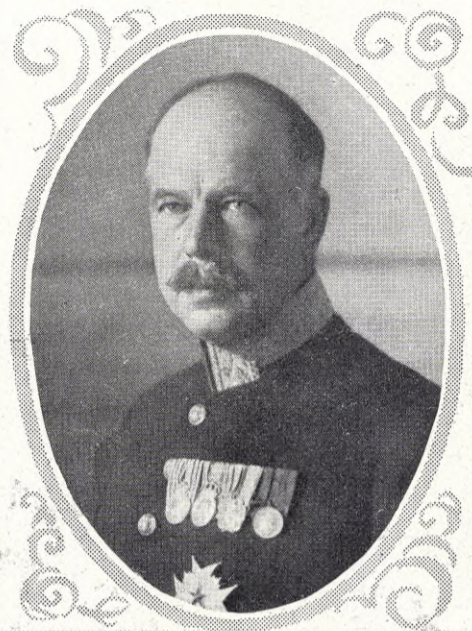
Slitstarka, färgäkt, vackra.

Konstfliten, G:la Hööskolan, Göteborg.

E T T M E D E L T I D S S L O T T

HEMMA HOS LANDSHÖVDING OCH FRU MURRAY I VÄSTERÅS

Ett populärt landshövdingpar är landshövding och fru W. Murray i Västerås, som ha sitt residens i stadens ärevördiga och berömda slott, där Iduns medarbetare gjort visit.

Överst fr. vänster: Fru Emma Murray, f. Ugglå. — I ovalen: Landshövding W. Murray. — Upp till till höger: Galleriet. — Nertill t. v.: Stora salongen med landshövding och fru Murrays porträtt av prof. Volmer. — T. h.: Rikssalen.

STADEN VÄXER PÅ ALLA HÅLL och inkräktar på alla områden, en ny tid renoverar och moderniserar, men av slottets tjuvande, ståtliga utsikt över Mälarfjärden har ännu ingenting inkräktats eller moderniserats. Så när som på fjärdens båtar är det samma vy man nu ser från slottets höga fönster som en gång kung Erik kunde betrakta, då han satt fången här. Men ännu äldre anor än sen denna tid räknar Västerås' slott. Redan på 1300-talet lades grunden på den vackra höjden invid vattnet. Då av lättförståeliga praktiska skäl, som vi nu av estetiska prisa.

Av medeltidsborgen finnes nu icke mycket kvar i den ståtliga slottsbyggnaden, men den sista restaureringen har på ett utomordentligt pietetsfullt och lyckat sätt tillvaratagit de gamla minnena. Sin egentliga utformning med de raka anspråkslösa linjerna och den enkla planläggningen fick slottet under Vasatiden, men sedan dess har tiden låtit fasader och interiörer undergå förvandlingsprocesser

av olika slag och under 1900-talets första decennier var Västerås' slott i föga ståndsenligt skick. Men så kom renässansen. När det nuvarande landshövdingparet flyttade in i slottet, genomgick detta en grundlig restaurering under stadsarkitekten Erik Hahrs ledning.

Slottet blev nu icke blott åter beboeligt med moderna bekvämligheter, utan varje skönhetsvärde letades fram och fick sin värdiga plats. De sista resterna av medeltidsborgen, ett torn med flera meter tjocka väggar, valv och skottgluggar blev en den allra vackraste och mest pittoreska trappa. Och slottets sällsynt stora salar fingo sig en grundlig hyvning. Slottets praktrum är med sitt stengolv och sitt mörka trätak den ståtliga Rikssalen, som nu användes till sessionssal för länets angelägenheter. Innanför Rikssalen har landshövdingen sina arbetsrum, som ge ett starkt intryck av Vasatid.

Och så stiga vi upp i den våning, där landshövding Murray och hans vackra, ståtliga

maka äro värdfolk. Det måtte icke vara lätt att inreda en slottsvåning som denna med de jättestora salongerna och gallerierna, men här mötas vi ändå av hemstämning, hur den nu framtröllats. De största salongerna öppnas endast vid festliga tillfällen och man kan lätt föreställa sig den lysande anblick som en bal för stadens honoratiorens i dessa praktiska skall utgöra. Även om några representanter för en äldre generation finner det lite värdigt med charleston och knäkjolar i denna traditionsmättade miljö . . . En stor del av landshövdingparets våning utgör också gästrummen, som de stundande jubileumsfestligheterna kommer att bebos av konungen. Men för så höga gäster borde dörrarna vara högre — nu får även den som är betydligt kortare i rocken än vårt Majestät kröka ryggen för att komma in i gästrummen, där besöket dock lönar sig, ty allt är inrett med utsökt smak, stilrent och koncentrerat.

(Forts. sid. 608.)

Berlinerbröd

3 ägg
210 gr. strösocker
100 " fast smör
200 " vetemjöl
1 1/2 tesked Tomtens
Bakpulver
100 gr. sötmandel

BEREDNING: Äggen och sockret röras tills blandningen blir vit och pösig. Smöret röres vitt och blandas med äggsmeten. Mjålet siktas med Tomtens Bakpulver och blandas till det övriga. Mandeln skäres i grova strimlor (skällas ej) och tillsättes. Smeten lägges upp på smorda plåtar i omkring 3 cm. breda längder, vilka gräddas ljusbruna i medelmättig ugnsvärme. Medan längderna ännu äro varma, skäras de på snedden i 1 cm. breda bitar.

EXKEJSARINNAN HERMINE

FORTSÄTTNING PÅ EXKEJSARINNAN HERMINES MEMOARER.

BAKOM EN MARMORPELARE i stora hallen till prins Georgs av Schaumburg-Lippe palats stod en liten flicka, blyg och gänglig, och betraktade med beundrande blickar kejsar Wilhelms figur i guldsmidd uniform. Hennes stora ögon blevo rundare och rundare medan hon såg på sina flickdrömmars hjälte. Men hans smittande småleende, den melodiosa vibrationen av hans stämma överträffade i hög grad den bild hon gjort sig av honom i drömmen.

Det är väl onödigt säga, att den lilla flickan var jag. Det var år 1903. Platsen var Bückeburg, huvudstaden i min äldste morbroder prins Georgs av Schamburg-Lippe lilla rike. Tillfället i fråga var vid min favoritsyster, Carolines bröllop med storhertigen Ernest-William av Saxen-Weimar. Det var då jag såg kejsaren för första gången.

Mina tre äldre systrar hade träffat honom när han var min farbrors gäst vid en jakt i en av hans domäner nära Bückeburg. Det var samtidigt som storhertigen av Saxen-Weimar kom ridande dit för att gilja till Caroline. Jag, då ännu backfish, var för ung för att presenteras för Hans Majestät, men det förminskade ingalunda min svärmiska beundran för honom. *Die Sterne, die begehrt man nicht.* Jag var nöjd att betrakta prins Charming på respektfullt avstånd.

Min morbror hade emellertid lovat att föreställa mig för kejsaren vid bröllopet och så skedde också. När det ögonblicket kom dunkade mitt hjärta som en trumma och jag kände mig frestad att springa min väg. Och när kejsaren skakade min hand försvann världen, min systers bröllop och alla bröllopgästerna i en dimma för mig. Mitt första sammanträffande med kejsar Wilhelm är ett oförglömmeligt ögonblick i mitt liv.

Snart voro tre av mina systrar gifta, endast Ida och jag återstodo. Jag delade min tid mellan min sjuka broder Henry och min sjuka syster Caroline, som ingått ett mycket olyckligt konvenansäktenskap. Hennes make dyrkade henne, men hon kunde aldrig skänka honom sitt hjärta. Ett liv utan kärlek är intet liv. Kunglighetens glans kan aldrig stilla hjärtats hunger. Jag gifte mig med en prins, men inte för hans kronas skull. Min andra kärlek var en kejsare, om ock i landsflykt. Men jag skulle gift mig med Wilhelm II, även om han varit en vanlig borgare. I kärlekens rike finns ingen Almanach de Gotha.

"Drottning Victoria av Sverige — en av de mest förtjusande kvinnor jag mött."

Jag följde Caroline till S:t Moritz, där jag träffade storhertigen av Baden och hans gemål, storhertiginnan Louise. Hon bar sitt namn efter Preussens största drottning och hon var syster till den siste kejsar Fredrik och således faster till kejsar Wilhelm.

Storhertigparets dotter, Victoria, blev sedermera gift med kronprinsen av Sverige. Hon är en av de mest förtjusande kvinnor jag mött och jag har ofta träffat henne i Karls-

Exkejsarparet i Doorn.

Exkejsarinnan Hermine fortsätter att berättat sina högtressanta minnen för Idun. Förra gången lämnade vi henne vid faderns dödsbädd. Så växte hon upp till kvinna i olika släktingars hem, blev gift, fick sitt eget hem — från denna period i hennes liv få vi denna gång några glimtar, varav hennes skildring av vår egen drottning och hennes hem i Karlsruhe har speciellt intresse för oss.

ruhe. Musikalisk, intelligent, intresserad och sällsynt charmfull behöver drottning Victoria ingen krona för att göra sig gällande. Hennes förhållande till storhertigparet var det mest rörande tillgivna jag kan tänka mig. Efter faderns död ägnade hon all sin möjliga tid åt att vara hos sin mor. En djup vänskap hyste hon också alltid för sin kusin kejsaren.

Drottning Victorias mor.

Storhertiginnan Louise var en underbar kvinna, som efter min systers död kom att ha ganska stort inflytande på mitt liv. Jag såg henne efter sedan den dubbla olyckan av revolutionen och kejsardömet sammanbrott övergått Tyskland, men intet hade förmått bräcka hennes starka ande. Och när bolsjevismen reste sitt blodiga huvud i Tyskland, hade ännu den gamla storhertiginnan tillräcklig kraft att, fast nästan blind på båda ögonen, rädda sig genom att fly över palatsets tak! Sina egna olyckor bar hon med stort jämnmod, men med kejsaren kände hon det största medlidande. I synnerhet var hennes sorg och medkänslor djupa vid exkejsarin-

nans död i landsflykt. Då hade gärna storhertiginnan skyndat till den olyckliga kejsarens sida men det var henne förbjudet. Hon blev mycket glad när hon fick höra talas om min förestående förbindelse med honom.

Efter mitt giftermål med kejsaren efterkom jag en gång hennes uttryckliga önskan att besöka henne. Stolt och själsligt obruten, fast spröd och bräcklig till kroppen kom hon emot mig. Längre höll hon min hand i sin och det sista hon sade mig var: "Bliv en god kamrat till kejsaren! Så många hava övergivit honom. Han behöver Er kärlek." Så vände hon sig hastigt bort för att dölja tårarna. Det var vårt sista möte. Storhertiginnan avled i mars 1923.

Men jag går händelserna i förväg.

Femton år, ett världskrig, och mitt första äktenskap ligger mellan denna scen och mitt första besök i Karlsruhe.

Hermine's första äktenskap.

Jag träffade min förste make, prins Johan George av Schönaich-Carolath i Silesia, där jag varje år vistades en kort tid hos gamle prins Henry VII av Reuss och hans gemål. Johan Georg var överstelöjtnant i andra dragonregementet i Berlin. I Brückeberg, hos min förmyndare, prinsen av Schaumburg-Lippe, anhöll han om min hand och fick min onkels samtycke. Vi gifte oss i Greiz, min födelsestad, bröllopet stod i januari 1907. Vår bröllopsresa ställdes till Italien.

Min svärfar var en konstnärnatur. Han var aldrig så i sitt esse som när han fick sitta vid sitt piano och improvisera musik. Hans två söner och hans fyra döttrar voro mycket fästade vid honom. Mitt förhållande till min makes familj var det mest kordiala, min svärfar var som en far för mig. Prinsessan, min svärmor, som var en fint bildad dam och en förtjusande sällskapsmänniska, tjänstgjorde som hovdam i Berlin. Hon föredrog hovlivet framför det enkla och lantliga Saarbor.

År 1908 gav jag livet åt en son. Med vilken förtjusning lekte ej min man med vår förstfödde. Dock — jag skulle ej länge få njuta lyckans välsignelser. Åter mötte mig tragedien. Ödet slog tyst, hårt, utan skonahet.

För mitt minne står för alltid inpräntat den 8 januari 1908. Det var nästan på dagen ett år efter vårt bröllop. Deras majestäter hade vänligt inbjudit min make och mig till lunch på kejsarliga slottet i Berlin. Det var mitt första möte med kejsaren sedan min systers bröllop och det var mitt första möte med kejsarinnan Augusta. Hur betagande jag fann henne! Intet i hennes sätt förrådade något av den kyla som världen tillskrev henne. Hon var förtjusande som kvinna, som mor, som människa.

Jag satt på kejsarens högra sida och pratade om allt möjligt. Hans majestät var intresserad av vår Italien-tripp. Jag berättade honom hur ofta jag hade träffat på minnes-

Kemisk Tvätt

utföres förstklassigt vid

A.-B. NYA BLÅ HAND

Söder 334 26. Postadress: Liljeholmen. Liljeh. 23.

BUTIKER: Holländaregatan 13. Tel. Norr 4633; Birger Jarlsgratan 7, Tel. Norr 125 09, Riks Tel. 53 73; Brännkyrkagatan 2. Tel. Sö. 334 39; Hornsgatan 170, Tel. Sö. 301 35; Anna Waihjält, Skolvägen. Ålfsjö.

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

SOM PRINSESSA OCH UNG FRU

SVERIGES DROTTNING OCH HENNES MOR EXKEJSARINNANS NÄRA OCH BEUNDRADE VÄNNER.

märken av honom själv, i Palermo och Monreale.

Efter lunchen deltog kejsardottern, prinsessan Victoria Louise, en käck, temperamentsfull femtonåring, i konversationen, som rörde sig om occultism, spiritism och andra dylika saker. Kejsaren blev en smula otålig då samtalet kom in på occulta spörsmål.

"Jag undrar", sade Augusta Victoria, "om det finnes något sätt att utforska framtiden."

"Det finnes intet", avgjorde kejsaren bestämt.

Någon i sällskapet sade sig då ha hört att man skulle kunna läsa sina kommande öden i téblad. Var och en tog sin kopp med téblad och på skämt profeterade vi om en hel mängd absurda saker, som vi tyckte oss se i bladens figurer. Men ingen profetia kunde ha varit så otrolig och så hemsk som sanningen. Om någon hade kunnat läsa rätt i kopparna skulle han sett två dödsfall bland medlemmarna i denna lilla krets och kejsardörets fall. Och han skulle ha sett den lilla glada prinsessan Victoria Louisa som min styvdotter och kejsaren som min make!

Det var inte ett spår av allvar i vår konversation och ingen av oss var skrockfull. Jag var så intresserad att jag inte på länge observerat min make, men när jag kom att se bort till honom såg jag en askgrå skugga över hans ansikte. Jag såg efter en gång till och hoppades att det var en synvilla, orsakad av belysningen. Men intrycket stod kvar. Varje spår av färg hade vikit från hans ansikte. Varför? Hade han sett Dödens skepnad i koppen?

Så fort etiketten tillät skyndade vi oss hem. "Det är ingenting", svarade han endast på mina ängsliga frågor. "Bara ett tillfälligt illamående."

Men nästa morgon återvände han från sin tjänstgöring vid regementet före den vanliga tiden. Han såg ut som en döende och hemkommen svimmade han i en blodstörtning. Hans lungor voro sjuka.

Kejsaren beviljade min make ett års tjänstledighet. Mitt första äktenskaps historia är, trots våra fyra barn, historien om min makes långa sjukdom. Mitt yngsta barn, lilla Henrietta skulle aldrig få se sin far.

Kort efter min makes första attack testamenterade min svärfar Saabors slott och egendom till honom. Mina dagar delades mellan Saabor och Italien, där min make försökte att återvinna sin hälsa.

Våra barns uppfostran var ju till största delen lagd i min hand. Vi levde ett mycket tillbakadraget liv. En vecka varje år samlade visserligen min man sina regementskamrater på Saabor till en jakt och försökte då själv deltaga i deras nöje som om han varit en frisk man, men den extravagansen fick han alltid dyrt betala.

Molnen stiga upp på den gyllene horisonten.

Två gånger om året reste vi till Berlin. Jag var ung och älskade att dansa och antog med glädje en inbjudan till en stor bal på kejsarliga slottet en gång. Vid det tillfället var jag, på anmodan av min vän, storhertiginnan Feodora av Saxen-Weimar, förklädd åt prinsessan Adelheid av Saxe-Meiningen, hon som se-

dan blev min styvsvärdotter. Det var ett bländande hav av lysande uniformer och eleganta toaletter, kejsaren och kejsarinnan hade ett leende och ett vänligt ord för var och en och stämningen var den bästa. Endast kejsaren föreföll nedstämd. Han kände stormen nalkas, såg de svarta molnen skocka sig på Tysklands himmel. Wilhelm II tog inte sitt ansvar lätt. Det var inte ett barns lek att hålla fred i världen och fred i Tyskland.

Min make och jag trivdes aldrig riktigt i de kejsarliga hovkretsarna. Vi chockerades av att ideligen höra dem som skulle stått på kejsarparets sida häckla och finna fel på deras majestäter, utsätta dem för illvillig kritik. Alla de fester som frikostigt gavs av kejsaren ensam för hovkretsarna återgäldades av dessa inte alltid så honnett. Det korrekta och upphöjda i kejsarinnans karaktär misstolkades, isynnerhet ungdomen förstod inte, eller brydde sig inte om att förstå hennes nobla idealism. Kejsaren var omgiven av smickrare, som trolöst baktalade honom. Alla skvallrade, somliga dock mera av vana än av beräknande elakhet, men giftet utförde ändå sin förstörelsebringande verkan. Bakdantare och tallrikslickare underminerade sakta men säkert den sociala strukturen, medan bolsjevismen utförde sitt mullvadsarbete. Skvaller och intriger hade här en dödsbringande verkan för kejsare och land, det hade långt före krigsutbrottet slipat drakens tänder. Hela Tyskland var en härd för fruktansvärd fasa och skam 1918.

(Anglo-American Copyright. Eftertryck helt eller delvis förbjudet.)

D E N M O D E R N A V E N U S

SOM SNART KOMMER TILL STOCKHOLM.

Anette Kellermann hör till dessa kosmopolitiska kvinnor som tala alla språk och alltid äro på resa — hennes mission är att visa nutidens damer hur man skall hålla sig ung och spänstig och slank. Vid sin debut på Scalarevyn överraskade hon köpenhamnarna med att redogöra för sitt system på danska. Så energisk är hon! När miss Kellermann den 20 juni kommer till Stockholm, börjar hon genast att lära sig svenska språket.

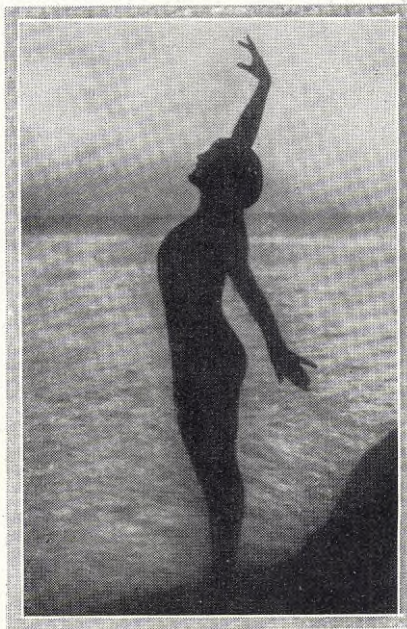
Hon och hennes make, mr Sullivan, bo i Los Angelos. Hon är född i Sidney, har ett helt home i Paris, och en "skönhetsskola" i New York. När hon har en ledig stund, skriver hon långa propagandaartiklar i "The Ladies Field" i London. Hon kan allt.

— Från vilken tid daterar sig Er berömmelse? frågar jag Annette Kellermann, som utanför scenen är den fulländade världsdamen.

— Det är nu för ungefär 14 år sedan. Den kände New Yorkläkaren och "fysikaliske experten" dr Dudley Sargent från Harvarduniversitetet håller alltså en sorts "examen" vars ändamål är att utpeka den kvinna som är nummer ett med hänsyn till fysisk kultur, kroppsvård och hälsa. Bland 10,000 damer som under årens lopp undersökts av dr Sargent förklarade han mig för "la femme parfaite", den mest symmetriska med hänsyn till kroppsbyggnaden, den friskaste vad lungor och hjärta etc. beträffar. Det var *inte* någon "skönhetstävling", säger miss Kellermann leende, endast en examen i hälsa, strängt vetenskaplig.

— Det var väl Er skicklighet i simning som orsakade att Ni fick diplommet som nummer ett?

— Ja, nu skall Ni få höra en rolig historia om hur det första gången gick för mig i U. S. A. Det var för 16 år sedan i Boston. Jag gick vid stran-

Iduns korrespondent har haft en intervju med "den moderna Venus", miss Annette Kellermann, som f. n. gör lycka på Scalarevyn i Köpenhamn och under juli månad kommer att framträda inför stockholmarna hos Ernst Rolf.

den i min åtsittande baddräkt, under det att alla andra damer gingo i vattnet iförda en massa badkläder, långa ärmar (!), benkläder som räckte nedanför knäet o. s. v. Följden blev den att jag arresterades och, iförd en kappa, fick följa med till polisstationen. Jag var den första martyren för feminismen. Nu simma ju alla i baddräkt...

— Vad skall man göra för att bevara sitt utseende?

— Jag tycker det är en stor dumhet att svälta sig. Men man bör undvika kött, vin och tobak. Jag saknar inte någon av de sakerna. Min föda består av lite soppa, svart bröd, grönsaker och frukt. Jag dricker aldrig något till maten, går upp klockan nio och tidigt i säng. Och så *de dagliga övningarna*. Vår tids damer ha ringa tid att gå på institut. De kunna göra övningarna hemma i en öppen dörr, vid ett bord eller på en golvmatta. Några apparater behövas inte. Det hänger på att man *varje dag* övar 10—15 minuter — och så får man inte alls helt plötsligt hålla upp under några dagar. Slutligen skall man *gå* mycket — i synnerhet här i Norden, eftersom det är så kallt.

— Vad tycker Ni om den skandinaviska kvinnotypen?

— Redan för tio år sedan hade jag stark lust att besöka de skandinaviska länderna. Jag hade hört så mycket om de nordiska damernas sportintresse. De som jag sett här i Köpenhamn ha särskilt förväntat mig genom sin friska teint. Om linjerna ibland visa tendens till att bli litet för mycket runda, så tror jag att det får skyllas på Ert alltför goda kök. Men nu gläder jag mig åt att få studera stockholmiskan, slutar miss Kellermann vårt samtal.

V. S.

En verklig njutningsdryck får Ni av

Kobbs Zaryana Thé

(uttalas: SARJANA)

Erhålles överallt i originalförpackningar à 75 öre, Kr. 1.75, 3.50, 6.75 o. s. v.

NÄR VI HADE GETINGSMIDJA

SNÖRLIVSSÖMMERSKAN BERÄTTAR OM SITT YRKE FÖRR OCH NU

DET ÄR FRU ELIN PETERSSON I Fransk-Svenska Snörlivssömmeriet som berättar snörlivssömmerskans och därmed över snörlivets historia.

Men man tycker kanske att just den genren av sömnadsyrket ingenting är att göra väsen av. Det måtte väl inte vara större konst att sy ett snörliv än t. ex. en baltoalett. Det kan ju hända att det inte är det nu, men det var betydligt knepigare, åtminstone de första 10 åren av fru Peterssons yrkesbana.

»Det var lika omständligt vare sig kunden var skapad som en tunna eller som en sylfid, det sista var snarare värre än det förra. Sylfidens snörliv skulle utrustas med saker som gav illusion av höfter och desslikes med ett par skålar av fiskben, markerande bystens kvinnliga yppighet. De där finesserna gjordes som sagt av fiskben som skrapades lagom tunna och sedan gavs sin form av ett varmt järn. När ett sådant snörliv fått den sista touchen med breda valenciennor, genomträdta med kulörta sidenband, och strumpebanden pyntade med spetsar så kände man verkligen att man fullbordat ett arbete. När kunden var skrudad i sin nya stomme, utan vilken Augusta Lundins konstförfarenhet platt intet förmådde skapa, tänker jag man kände sig som en bildhuggare som beundrar sitt fullbordade konstverk.

Vi sydde åt Stockholms högsta societé och här som alltid gällde den kända regeln att de förnämsta damerna voro lättast att handskas med. Men operasångerskorna, som den tiden ingalunda voro smärtare än nu, de skulle ha en alldeles särdeles funtad korsett. »Sångkrävan fri» hette det. D. v. s. ingenting fick trycka på diafragman, men i övrigt skulle pansaret sitta perfekt ovan och nedan. För att få rätt fason satte man tredubbla bastanta fjädrar både i ryggen och framtill.

Minnes ni den raka fronten? När den blev modern visade åtskilliga damer rent otroligt hjältemod. Jag minns ett fall. Det hjälpte inte att vi försökte övertyga henne om att med den modell hon tvang oss att sy, hon skulle

Sylfidens snörliv.

Med denna artikel där snörlivssömmerskan presenteras inleder Idun en serie presentationer och skildringar av yrkeskvinnor, framförallt sådana, vars yrken icke äro så allmänt kända. Snörlivssömmerskan har mycket roligt och lärorikt att berätta, framförallt från en svunnen tid då snörlivets konstruktion var en betydligt mycket mera invecklad sak än nu.

Fru Elin Petersson i sitt arbete.

Hon stod under hela föreställningen.

vara urständssatt att sätta sig. Hon behövde inte sitta, sa hon, huvudsaken var att hennes figur fyllde modets strängaste krav. Och hon stod också, både i droskan till Operan och under hela föreställningen. Så gott var kanske det, ty det var måttligt rart när de där frontfjädrarna knäcktes.

Snörlivets utstyrsel var en lika viktig sak förr som nu. Det fanns gränser som inte fick överskridas. Vitt, matt lila och rosa voro de förhärskande färgerna, men en dam över medelåldern skulle aldrig fallit på en så barock idé som att beställa en skär korsett. Däremot gick det väl an att ha skära band i spetsarna och strumpebanden. Vad de senare beträffar voro de ibland fullkomligt onödiga, för benkläderna knötos med band nedom knäet. Elegant var det inte och inte prydligt heller, men det var icke desto mindre vanligt.

Mitt yrke har alltid givit mig problem att fundera över. Förr i världen undrade jag hur hon, som varken hade man eller kammarjungfru bar sig åt för att snöra sig. Nu begriper jag inte hur samma kund,

som en gång vid jämförelsevis unga år motsvarade de högsta anspråk på snörlivsfigur, den dag som nu är har kunnat eliminera varje tillstymmelse till såväl höfter som byst. Det är inte alls ovanligt att dotter och mamma ha samma mått — och samma utsökta smak i färgvalet. Mest gouterat är för närvarande rosa brocad med ockrafärgade spetsar och svart med hela klungor av små, minutiöst väl utförda blommor. En och annan, bland dem kronprinsessan Louise, föredrar dock en korsett helt fri från garnityr och som obehindrat låter sig tvättas lika ofta som andra underkläder.»

Så långt fru Petersson. Hon har helt anspråkslöst undvikit att tala om sig själv, men hennes kundkrets sedan 20 år ger henne villigt den eloge hon förtjänar. Man kan gott även tala om patientkrets. Ty ett verkligt förstklassigt snörlivssömmeri vore ofullständigt utan en bandageavdelning, där beställningar å alla slags gördlar och grosessliv, snörliv för förlängd magsäck, vandrande njure och annat underligt, utexperimenterade under läkarekontroll, utföras. Det var inte många år sedan sådant var ett okänt begrepp, också i det avseendet underkastade sig våra mödrar onödig och skadlig tortyr.

»Mitt yrke kan synas trivialt och enformigt», återtar fru Petersson, »men jag har aldrig funnit det så. Det blir aldrig ett arbete då man får göra var sak individuellt.

Skulle jag få göra ett personligt uttalande om den dampublik jag betjänat under 20 år vore det att alla — några gulaschbaronessor undantagna — varit förtjusande. Inte minst entusiastiskt beundrade vi prinsessan Maria. Och naturligtvis kronprinsessan Margareta, som var vår ständiga kund.»

»Vad kostar då en riktigt utsökt elegant korsett, av allra förnämsta utförande?»

»Den kan komma på 250 kronor och det går korsetter omkring på Stockholms gator som kostat det. Men man får ha ganska stora pretentioner även för 175, 125 och t. o. m. 50 och 30 kronor.»

För den som köper sin höftställare för 5:50 låter ju dessa uppgifter som en saga, men man får hålla i minne att en dyr korsett kan tvättas och repareras i två, tre år utan att förlora passform och utseende.

— me.

PIERROT S H U S T R U

AV LOUISE HEILGERS.

PIERROT VAR EN VACKER UNG man, där han svävade lätt på tåspetsarna och ordnade sina rysch med en storhertigs min. Så käckt han struttade omkring på scenen, så behändigt han kurtiserade Columbine, med vilken ridderlig min han trippade genom dansen med henne. Intet under att alla flickor voro förälskade i Pierrot. Intet under, att de hängde vid hans läppar och vid hans hals också — om han ville — och suckade för en älskande man, som kunde göra sin kur så ljuft som Pierrot. Vem kunde uttrycka sin kärlek så förtjusande som Pierrot? Pierrot gjorde kärleken till en blomma, ett ömtåligt, doftande ting, som man plockade och kastade, innan den vissnade. Det fanns inga tårar gömda i Pierrots kärlek, ingen pyrande olycklig grämlelse. Man älskade, man skrattade, och — man gick vidare.

De unga flickorna hade roligt, då rampen var nedskruvad och pjäsen var över och Columbine hade tagit av sig sin tarlatankjol och sina röda kinder och gått hem till sin vindskupa under stjärnorna tillsammans med Harlequin. Då Pierrot, pigg och vacker och leende, dröjde sig kvar på hemvägen för att kyssa ett vackert ansikte här och nypa en haka med skattgropar i där, med ett ord för att flirta häpnadsväckande och med häpnadsväckande kyla, . . .

I ett brokigt rum med en massa förgyllda speglar och pappersblommor satt en blek kvinna och sydde vid ljusskenet på någon av Pierrots vackra kostymer. Det fladdrande ljuset upptäckte icke något guld i hennes en gång blonda hår eller någon ungdom i hennes en gång runda kind, men liksom för att göra bot för detta dansade det tappert på bordet, som var snyggt dukat till kvällsmat för en.

Klockan hade för länge sedan slagit tolv, då snabba, lätta steg hördes i trappan, en dörr öppnades med buller och Pierrot kom in visslande. Hans blick föll missbelåtet på hustruns

För Pierrot var kärleken en ros, för Pierrots hustru ett törne — en liten glimt ur livet bakom kulisserna.

bleka gestalt, men lyste upp, då den irrade bort till det nätt dukade bordet. — Du kommer sent, Pierrot, sade hon milt. Höll de dig kvar igen på teatern? — Vad angår det dig?

Dagens bibelord.

Utvalda för Idun av prinsessan Ebba Bernadotte.

Jesus sade: Jag skall bedja Fadren och han skall giva eder en annan Hjälpare, som för alltid skall vara hos eder. Joh. Ev. 14: 16.

Den helige Ande, han skall lära eder allt och påminna eder om allt, vad jag har sagt eder. Joh. Ev. 14: 26.

Och när han kommer skall han låta världen veta sanningen i fråga om synd och rättfärdighet och dom. Joh. Ev. 16: 8.

Andens frukt är: kärlek, glädje, frid, tålmod, mildhet, godhet, trofasthet. Galaterbr. 5: 22.

Ja vandren så i det att I pröven vad som är välbegagnat för Herren. Efeser br. 5: 10.

Bedröven icke Guds helige Ande. Efeser br. 4: 30.

Om någon törstar så komme han till mig och dricke. Joh. Ev. 7: 37.

O helige Ande kom neder Och öppna mitt hjärta för dig! Du, som uti sanningen leder Mig led uppå sanningens stig.

O kom att från synden mig skilja Och gör från var lusta mig fri! Föreana mig så med Guds vilja Att ett jag med honom må bli! —

svarade Pierrot förtretad. Jag skulle önska, att du skötte dina egna angelägenheter, min vän, tillade han vänligare, då han såg, att hon lagat hans älsklingsrätt till kvällen.

Det var tyst i rummet, medan Pierrot åt och drack med aptit, men snart började han bli språksam igen. Det var inte dålig salong i kväll, anmärkte han. Och naturligtvis blev mitt nummer bisserat. Han log välbehagligt åt sig själv, då han fick syn på sin spegelbild framför sig. Min kärleksscen går alltid så bra. Men det är förstås tråkigt att alltid behöva älska samma flicka varje kväll. Jag blir trött på att kyssa Columbine var kväll. Dessutom börjar hon bli fet. Om Babette — han avbröt sig för att kasta en slängkyss — jag såg henne i salongen i kväll. Hon kastade till mig en ros. Han såg på den, där den vissnade i hans knapphål. En skål för Babette! slöt han sentimentalt, och tömde ett glas gott rött vin. Han gnolade några takter på en munter melodi, sedan blev han trött och gäspade i stället. — Vad du nu gör, sade han myndigt, medan han steg upp och långsamt gick mot dörren in i nästa rum, så väck mig inte i morgon bittida. Jag vill inte bli störd, vad som än händer. Jag kan inte älska Columbine ordentligt på kvällen, om jag blir väckt tidigt. Han gäspade åter och försvann genom dörren.

Då han hade gått, tycktes denne lysande person ta med sig allt ljus i rummet, och Pierrots hustru lade sitt vissnade huvud med det linblonda håret på det hårda furubordet och grät liksom hon så ofta gråtit förr, stilla, förtvivlat och fullkomligt meningslöst. Det var en kylig tröst att tänka, att hon bara hade sig själv att skylla för den dag, då Pierrot vårdslöst fångade hennes hjärta och värmdet det mot sitt bröst ett ögonblick, tills han blev trött på att hålla det och kastade bort det. . . . Pierrot gjorde kärleken till en blomma, men Pierrots hustru fann, att den var ett törne.

I Oscarskyrkan i Stockholm sammanvigdes lördagen den 21 maj löjtnanten vid Göta Livgarde Carl Wilhelm Dahlerus och fröken Maj Hector, dotter till generalkonsul Herman Hector och hans maka, född Scherberg. (Foto: Lamm).

"Frödings bästa vän" fyller 50 år.

Fru Signe Trotzig fyllde den 3 juni 50 år. Från 1906 till 1911, således till skaldens död vårdade hon Gustaf Fröding och förestod hans hus, ja hon uppoffrade sig för honom mer än någon annan under ett tålmodigt arbete vars prövande karaktär nog lätt inses. Hon har också kallats Frödings bästa vän och är välförtjänt av hedersnamnet. Fru Trotzig håller för närvarande på att från denna tid skriva sina minnen vilka säkert komma att ge oanade bidrag till kännedomen om Frödings personlighet. Hon ses här fotograferad tillsammans med skalden på hans sjukbädd.

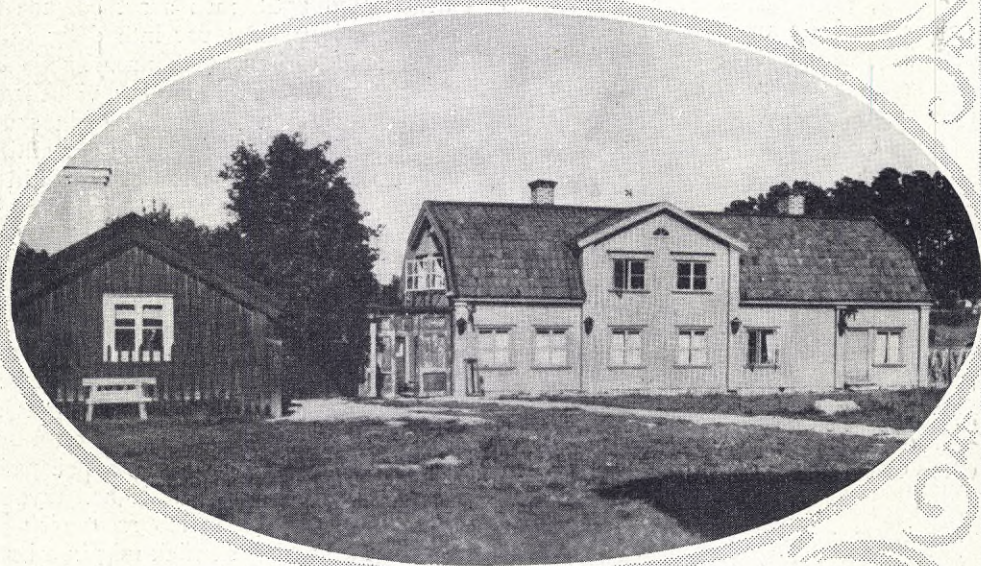

Lördagen den 21 maj sammanvigdes i Jacobs kyrka i Stockholm löjtnanten vid Karlskrona grenadjärregemente David Wadensten och fröken Harriet Wallgren, dotter till operasångaren Åke Wallgren och hans maka. (Foto: Lamm).

DÄR GAMMALT OCH NYTT MÖTAS

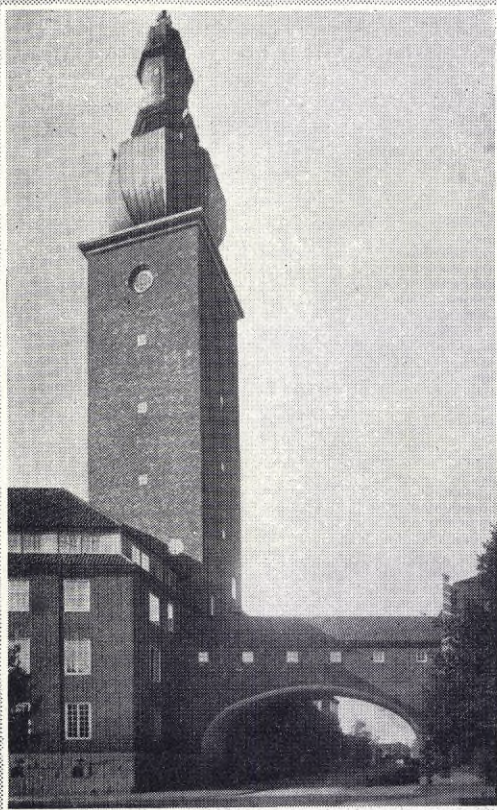
BILDER FRÅN MÄLARSTADEN SOM JUBILERAR.

Västerås är en kontrasternas stad, där gammal kultur trivs vid sidan av modern industri. Detta kommer också till synes i stadens yttre bild — vyerna här från den vackra Mälarstaden bära syn för sägen.

Västerås' eget Skansen, friluftsmuseum vid Wallby.

Som en tavla av prins Eugen ter sig slottet i sin lummiga grönska.

"Himlagurkan" blev en gång det skämtsamma, för "gurkornas stad" lämpade namnet på Aseas ståtliga torn.

Venedig i Västerås, en pittoresk vy från den gamla staden vid Svartån.

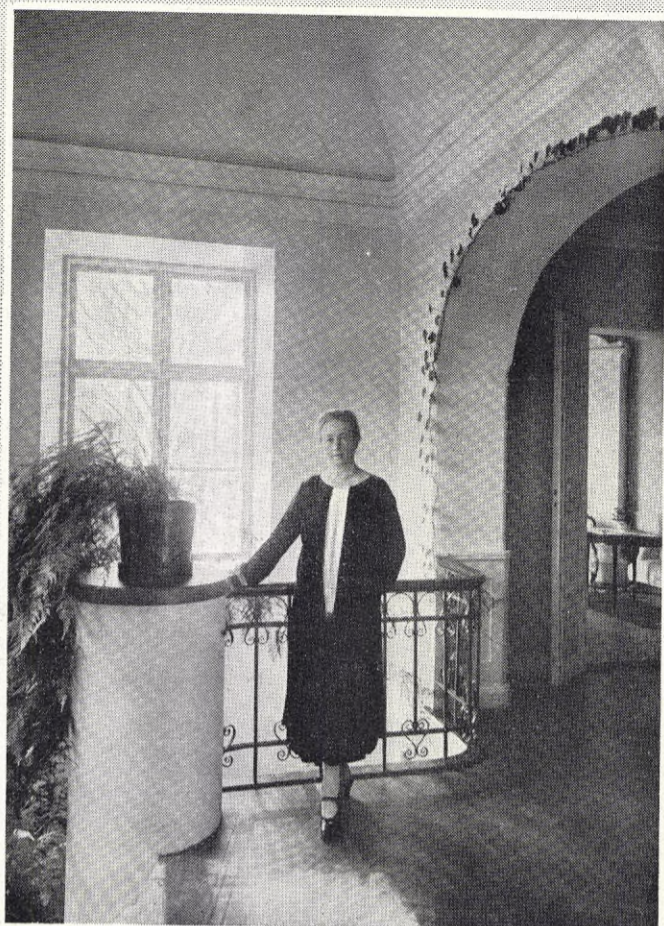
En verklig småstads-idyll erbjuder denna vy med Västerås domkyrka i bakgrunden.

De nybakade studenterna tåga alltid runt staden

HOS NÅGRA "AROSSYSTRAR"

BEKANTA DAMER I VÄSTERÅS.

Det finns ingen kvinnlig motsvarighet till den bekanta föreningen Arosbröderna, men när vi kalla här avporträtterade Västeråsdamer Arossystrar, så blir det kanske ett uppslag för dem. Men vi äro rädda att just dessa Västeråsdamer, som äro stadens mest bekanta och tongivande, ha alltför många järn i föreningseldar för att hinna med en till.

Nära bredvid biskopsgården ligger den icke mindre ståtliga och ärevördiga domprostgården, där domprostinnan Elisabeth Fähræus, f. Smerling, för den kvinnliga spiran. Som älska Västeråsbo bland stadens tongivande damer står hon i livlig kontakt med sin stad och ger mycken tid — av den som hon kan ta från sitt stora hem — åt socialt arbete.

I den gamla vackra biskopsgården residerar biskopinnan Gerda Billing, född Lundqvist, som värdinna, en representativ och förtjusande dam med rika intressen och livligt socialt verksam.

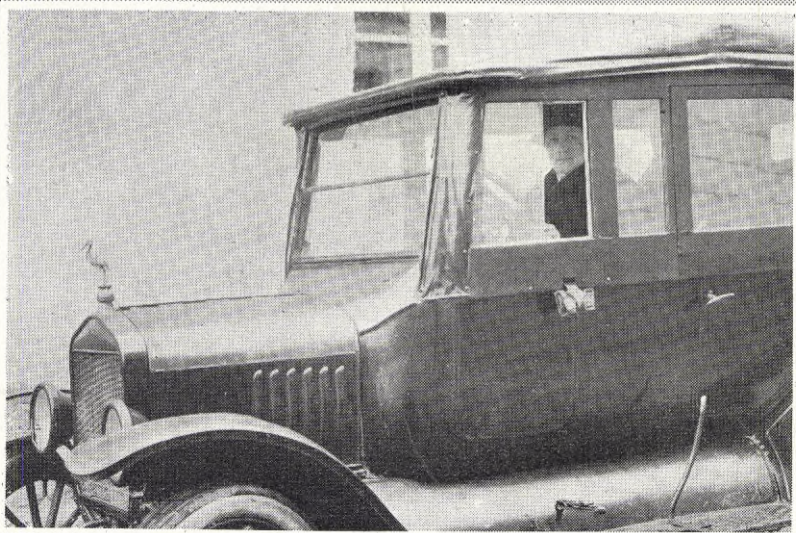

Fru Signe Falk, f. Åmark, maka till dir. Erik Falk, Svenska Metallverken, är en uppburen värdinna i stadens förnämre sällskapsliv.

En vida bekant Västeråspamp är Aseas direktör J. S. Edström, vars maka fru Ruth Edström, f. Randall, är amerikanska. Rösträttsarbetet har i henne haft en entusiastisk deltagare och hennes mans stora arbetarstab, deras hemliv, undervisning o. s. v. är föremål för hennes livliga omsorger. Hennes hem är ett av de vackraste och originellaste i Västerås, fyllt av konstskatter och reseminnen.

En stor insats i Västerås kommunala liv har fru Ida Grönberg gjort. I åtta år har hon varit stadsfullmäktig. Till Vita bandets omfattande verksamhet i Västerås har hon också varit en av de drivande krafterna.

En modern barnmorska, som kör till patienterna med egen bil — obs. storken som mascot! — kan man med skäl kalla fröken Hilda Pihlgren, ytterligt populär i Västerås för sin duktighet och sitt goda humör.

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

ROSA DAHL.
F. Spaak, Stockholm. Änka
efter grosshandlaren Carl
J. E. Dahl.
90 år den 12 maj.

ELLEN ÅKERHJELM.
F. Bennich, Nynäshamn. Änka
efter kommissionslantmätaren,
frih. J. F. Victor Åkerhielm.
75 år den 12 juni.

LOUISE SJÖCRONA.
Fröken, Kristianstad. Dotter
till generalmajoren C. A. Sjö-
crona o. hans maka, f. Krook.
70 år den 12 juni.

ELIN HEDENGREN.
F. Wetter, Lanna gård, Hi-
dingebro. Änka efter gods-
ägaren Johannes Hedengren.
70 år den 16 juni.

AUORE STÅLHAMMAR.
Fröken, Vettlanda. Dotter till
majoren J. A. Stålhammar
och hans maka, f. af Pontin.
70 år den 18 juni.

ANNA ANDERSSON.
F. Dymling, Veinge. Maka
till kontraktsprosten Karl S.
Andersson.
65 år den 15 juni.

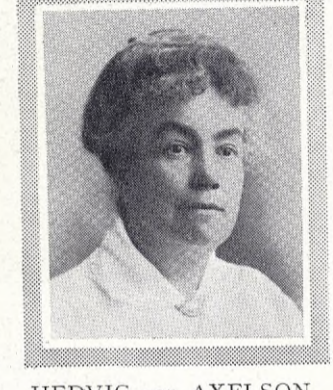
SIA HULT.
F. Ericson, Arboga. Änka
efter apotekaren Ossian Hult.
65 år den 17 juni.

SARA LINDBLAD.
F. Hegardt, Ljungby, Vin-
berg. Maka till kyrkoherden
Carl S. Lindblad.
60 år den 16 juni.

AGNES BJÖRKMAN.
F. Hedrén, Uppsala. Änka
efter disponenten Herman
Björkman, Gyttorp.
60 år den 17 juni.

HEDVIG von AXELSON.
Fröken, Stockholm. Dotter
till majoren Otto von Axel-
son o. hans maka, f. Taube.
60 år den 18 juni.

ALMINA HÖKERBERG.
F. Jehander, Mellösa. Maka
till förvaltaren Mårten
Hökerberg.
60 år den 18 juni.

GÅRD von SCHANTZ.
F. Almqvist, Braås. Änka
efter vice häradshövdingen
Axel von Schantz.
55 år den 10 juni.

BLENDA ISAKSON.
F. Pira, Härnösand. Maka
till grosshandlaren Birger
Isakson.
50 år den 19 maj.

AUGUSTA SWEDERUS †.
F. Ahlholm, Stockholm. Änka
efter grosshandlaren B. Swe-
derus.
* 1835, † den 15 maj.

INGEBORG STAHL †.
F. Samsioe, Uppsala. Änka
efter prosten, fil. jubeldr Carl
Henric Stahl.
* 1836, † den 10 maj.

AUGUSTA FORSSLUND †.
F. Öhman, Kopparberg. Änka
efter grosshandl. Carl Fredrik
Forsslund.
* 1839, † den 3 maj.

ALICE GYLDENSTOLPE †.
F. Nieroth, Linköping. Stats-
fru hos Drott. Sophia. Änka
efter överhovstallmäst., greve
A. G. F. Gyldenstolpe.
* 1850, † den 12 maj.

CECILIA BLOCK †.
F. frih. Sparre, Örby, Kinna
Änka efter prosten Anders
Herder Block.
* 1853, † den 2 maj.

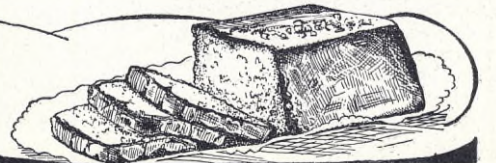
LINA ENGELKE †.
Fröken, Södertälje. F. d. fö-
rest. för barnhem i Hälsing-
borg. Dotter till tullförvalta-
ren R. Engelke.
* 1858, † den 13 maj.

ASTA RIBEN †.
F. Rönblom, Stockholm. Maka
till f. d. operachefen, vice
häradshövdingen Karl-Axel
Riben.
* 1876, † den 3 maj.

RUMFORD

en gång provat och Ni använder
sedan aldrig annat bakpulver
— ger Eder alltid lyckade bakverk.

STEINWAY & SONS

Flyglar och Pianinon

Den oöverträffade förebilden för hela världens pianofabrikation.

Ensamagentur:

LUNDHOLMS PIANOMAGASIN

STOCKHOLM - Jakobsbergsgatan 39

Badinrättningen

Telefon Sö. 330 56
och Sö. 4867.

Etablerad 1875.

Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Badargatan 4.

Tvättinrättningen

Telefon Sö. 336 30
och Sö. 15735.

LIV-FÖRSÄKRINGSBOLAGET BALDER

40-årigt livbolag med grundfäst soliditet, från 1927 nytt prospekt med sänkta premier

Bättre

Tvättresultat

kan Ni erhålla om Ni använder det sedan många år beprövade Triton Tvättpulver.

Fräter ej kläderna.

KEJSAR BORAX

Tillsatt dagligen till tvättvattnet skänker den ungdomsfrisk, ren hy.

Begär alltid „Kejsar-Borax“, som aldrig säljes lös utan endast i de bekanta röda askarna till 25, 50 öre och Kr. 1.—

Heinrich Mack Nachf., Ulm a. D.

Efter de sju kritiska åren.

Några äktenskapliga funderingar innehåller veckans kåseri av Vera v. Kræmer.

OM DET BARA ÄR DE SJU FÖRSTA åren, som äro kritiska i ett äktenskap, det vet jag inte. Jag tycker nu att alla åren äro lika kritiska, om det finns något till känsla att tala om. Fast jag erkänner, om jag skall bikta mig (vilket ju lär vara karaktärsstärkande) att jag numera känner mig löjlig, då jag snyter mig för att bli av med tårarna *den* vägen, när det har varit något "kritiskt" igen (om tårarna komma störtande andra vägen eller om man med bitterhet i hjärtat slänger iväg på närmaste förstadsbiograf, hinner man inte känna sig löjlig förr än ett par dagar efteråt — löjet kommer dock likafullt.) Alltnog, det är mycket behagligt och fast och givande att ha varit länge gift. Man gör en massa upptäckter, som de andra aldrig få vara med om.

Som nu den, att man får veta så mycket om sin man, när man är borta på bjudning med honom.

Då talar han nämligen och berättar. Och gör reflektioner och säger kloka eller rent av kvicka saker. Och visar att han har tänkt.

Varje fru vet, att han inte gör något av allt detta hemma. Därför, när herrskapet går på bjudning tillsammans, har man anledning att vara glad för det långa äktenskapet, ty då visar det sig att maken har oanade sidor, och de komma till synes just i det värmande inflytandet av en bjudning, jag menar det andligen varma, uppskattande, hänsyntagande inflytandet.

Varför tiger han nu alltid hemma? Varför svarar han bara: "Jo, det tycker jag visst." Eller: "Det är alldeles utmärkt." Eller: "Skulle jag inte kunna få litet lingon i stället för stekta bananer?" Eller — tiger. Bara tiger helt enkelt. Crossworden ha verkligen på sina håll givit ämne till samtal makar emellan, men det förekommer dock högst en gång i veckan. Då kan han säga, i iver: "Jag begriper inte det här! Ett vattendrag som börjar på f och slutar på d och har fyra bokstäver?" Men fruns svar blir då vanligen så nedgörande, att han föredrar att lösa sin crossword vidare i tysthet.

Samma tysthet, som är hennes äktenskaps gåta.

Hon har nämligen å sin sida så svårt att säga sig själv att hon pratar för mycket.

Och ju mer han tiger, desto mer pratar hon. Och så är cirkeln rund i all evighet.

Har ni inte sett dem, dessa par i spårvagnar, där han sitter rätt upp och ned och ser rakt fram och tiger? Och hon sitter halvt vänd mot honom och ser upp i hans ansikte och talar, talar? Han tar emot — ibland förråder en blinkning att han verkligen tar emot, att han är ganska road av det hon öser i honom och något av det majestätiska i hans person rubbas härav något litet. Men på det hela

IDUN

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av Utgivare:

Frithiof Hellberg Beyron Carlsson

Redaktör:

Eva Nyblom

Redaktionen: ... Kl. 9—5 Expeditionen: ... kl. 9—5
8660 — Norr 9803 Norr 1602 — Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1—3 Annonsskontoret: Norr 6147
8660 — Norr 402 Annonsschefen: 1646

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

40 öre å textside. Bestämd | Lediga platser och plats-
plats 20 % förhöjn. Hel- | sökande 25 öre, pensionat,
marg. 55:—, halvmarg. skol- och diverseannonser
30:— pr gång, 20 mm. hög. | 35 öre, minimipris 3:50.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A.	Uppl. B.
Praktupplagan	Vanl. upplagan
Helt år 17:—	Helt år 15:—
Halvt år 9:—	Halvt år 8:—
Kvartal 4:50	Kvartal 4:25

Ni är vackra

Ni vet det med Er, ty hudens matta vithet och sammetslena mjukhet och den fräscha, ungdomliga hyn skaffa Er överallt beundrare. Men Ni vet också, att det är

Faréna-Crêmen

— den milda, välgörande skönhetscrêmen som gjort Er till vad Ni är: ett levande exempel på strålände ungdomsfärgning.

Gahns

Upsala

Kungl. Hovleverantör.

Saponarias

FLYTANDE SILVER

putsar,
polarer och försilvrar
med garanterat rent, äkta silver.

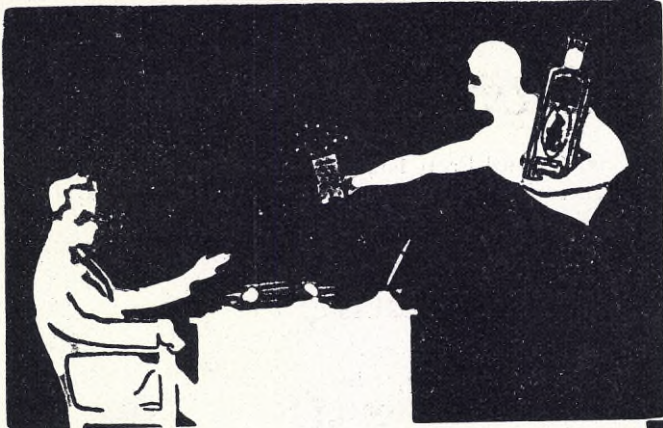
I motsats till andra putsmedel, vilka alla nöta och slita silvret, förbättras detta genom Flytande Silver och göres detsamma hållbarare och mer glänsande med varje ny putsning. Föremål behandlade med Flytande Silver få utseende av gammalt äkta silver. Flytande Silver är i hög grad slitstarkt, varför det bl. a. alldeles särskilt rekommenderas för bordssilvret. En Flaska Flytande Silver försilvrar 5 å 6 duss. matskedar. Flytande Silver försilvrar även koppar, brons och mässing. Flytande Silver garanteras fritt från kvicksilver och cyan. Repor och ojämnheter borttager Flytande Silver icke, men gör dem silvreglänsande. Flaskan bör alltid hållas väl tillsluten.

Tillverkare: TEKN. FABR. SAPONARIA, Stockholm
Ensamförsäljare och exportagenter: GYLLING & C:o, Regeringsgatan 5,
Stockholm. Tel. N. 19876. Tel.-gr. ad.: Bergyl.

Medtag till landet:

— så har Ni ständigt ett delikat kaffebröd till hands vid bil- eller båtfärden.

Dåsighet och Olust

Är enligt vetenskapen bevis på dåligt blod och otjänliga ämnen i kroppen, gifter som måste rensas bort. **Fruksalt-Samarin** renar effektivt blodet, befriar magen och tarmarna från osunda samlingar, utdrivar den skadliga urinsyran från kroppen, är välgörande för levern och njurarna. **Fruksalt-Samarin** utför en grundlig invärtes rengöring vilket sätter kroppen i god form, därför är det hälsobringande att dagligen dricka **Fruksalt-Samarin**. Pris pr fl. kr. 2.50 säljes å apotek hos Drog- och Färghandlare m. fl.

CEDERROTHS TEKN. FABRIK · STOCKHOLM

En sann fröjd

Ni kan kläda Er väl på moderata medel, det gäller bara att hålla sakerna lika fraicha och till utseendet nya, som när de köptes. Detta gör LUX för Eder.

Och det tvättar inte endast allt, som Ni över huvud taget vill tvätta, utan gör det riskfritt samt ekonomiskt, och bevarar det i sitt ursprungliga, nya skick.

Tvätten är undanstökad på några minuter, och den kan utföras var som helst. Fråga Edra vänner om LUX — Ni kommer att få svaret: »Försök det, så kommer LUX sedan alltid att finnas i Ditt hem».

LUX säljes aldrig i lös vikt, det finnes endast i paketer. Ett paket kostar 30 öre, som räcker till åtskilliga tvättar. Ett stort paket kostar 60 öre.

*Pröva själv!
Det är så enkelt, bekvämt
och ekonomiskt*

Tillverkas av

AKTIEBOLAGET SUNLIGHT, NYKÖPING

II. P. 505.

taget är han alltigenom majestätisk och hon är en sädesärla, om hon än sitter stilla och inte vippar med något annat än med tungan. Men med den vippar hon. Hoppas hit och dit, orden trilla i en fart, hennes blickar söka hans ansikte, hon ler, hon stryker under . . .

Och nästa dag, då de äro för sig själva, försäkrar jag att väggarna i deras rum få höra henne säga:

— Men det sa jag ju till dig? Hörde du inte allt vad jag berättade?

Och så börjar hon om igen, tar om allsammans från början.

På sitt sätt är detta ändock ganska bra, ty det visar, att frun vågar prata. Det är inte dött mellan makarna eller hon är inte kväst, och det är ju en skön sak. En hustru behöver uppmuntra sig med dylika små invärtes tillrop i stunder då hon onekligen känner, att hon pratar litet väl mycket inför sitt beläte. Och så tröstar hon sig med att en karl är i alla fall en karl. Det vore inte hälften så roligt att aldrig få svar av en gå-frun-till handa-fröken.

Och har man varit gift riktigt länge, är man rent av stolt över att mannen dock lyckats bevara sin individualitet genom åren, trots fruktansvärda påfrestningar.

Om mannen plötsligt skulle vända sig emot en och börja prata och le och vippa med tungan, skulle en skandinavisk hustru fyllas med förakt och iskall avsmak. En härskare skall vara stum. Och en hund också. Båda kan man kyssa på nosen. VERA v. KRÆMER.

Ett medeltidsslott.

(Forts. fr. sid. 599.)

För sitt privata vardagsbruk har landshövdingparet utvalt och inrett några av de mindre gemakerna, samlade kring det stora ljusa galleriet med vita rokokomöbler och en sällsynt vacker ekkista. Matsalen i mörk ek har våningens praktfullaste utsikt över Mälaren, medan de andra rummen få sin urtima stämning av parkens lummighet utanför fönstren och en varm inredning av gamla förnäma möbler, hämtade från landshövdingparets respektive barndomshem. Härinne har slottstilen förbytts i herrgårdsstämning, som t. o. m. är så modern att den icke utesluter ett ping-pong-bord, slagfält för yngste sonen i huset. Två dyrbara konstverk, ett porträtt av Bredas far och ett av hans mor, tillhöra slottets sevärdheter, liksom porträtten av landshövdingen och landshövdingenskan i salongen av prof. Volmar. En sevärdhet av mera kuriöst slag är en stor skottglugg, som byggts in och dolts i ett bokskåp.

— Men annars finns här inga museiskatter, säger landshövdingenskan leende. Det är vårt hem helt enkelt med ting, som mest ha barndomsminnenas värde för oss.

— Och hur trivs landshövdingenskan i Västerås? fråga vi.

— Jo, utmärkt. Man måste väl trivas i denna idylliska stad bland så många vänliga människor, även om man dessförinnan vant sig vid och hållit av Norrlands fjällvidder.

Men om fru Murray trivs med Västerås, så trivs Västerås inte mindre bra med henne. Hon lovordas av alla för sitt förtjusande värdinneskap på slottet och man är henne varmt tacksam för den omsorg och det intresse hon visar om staden och dess innevanare. Så fort något skall göras i sta'n bland damerna, så måste naturligtvis landshövdingenskan vara med. Och hon är det med glädje, fastän det kan vara svårt att få tiden att räcka till. De blindas förening har hennes särskilda stöd, likaså tar Röda Korset en stor del av hennes intressen samt Västmanlands hemslöjd, som kraftigt blomstrat upp på senaste tiden. Det finns givande fält för duktig kvinnogärning och en intresserad landshövdingenska minsann. E. N.

Av

Sommarrevyns schlager

äro utkomna.

Det är kvinnan bakom allt.

A om det bara var min.

Tacka vet jag gubben far.

Det var en gång.

Min vår är din vår och

alla vackra flickors vår.

I sjunde himlen.

Å min aning.

Det gör gumman me'.

Det kan du skriva opp.

Om några dagar utkomma:

Carissima.

Mitt barndomshem.

samt ett

Rolfs Revy-album

innehållande revyns bästa och flesta schlager.

Finnes att tillgå i varje välorterad Bok- & Musikhandel eller direkt från förlaget Ernst Rolfs Musikförlags A.-B. Drottninggatan 71 D, för såväl piano med underlagd text som grammofonskivor och insjuningningar av Ernst Rolf.

Millioner ohyra

utrotas dagligen med "Jäger".

"Jäger" är giftfritt.

Oskadligt för människor och husdjur.

"Jäger" utrotar allt. Radikalmedel mot ohyra.

"Jäger" utrotar: väggohyra, alla slags löss, kakerlackor, skalbaggar, myror, mal, stallflugor o. s. v.

Enklast att använda. Största effekt.

Användes som pulver och i flytande form.

Dagliga erkännanden.

Verkan garanteras. — Begär prospekt gratis.

Paket om 1 kg. 3 Mark.
5 kg.-postpaket 12 M. exkl. porto.

Ensamtilverkare:

Chr. Jäger

Dortmund, Rolandstr. 19.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund. Herkulesg. 14, f. d. Lilla Vattugatan 14, Tel. 7576. STOCKHOLM N. 18336.

Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenten. Även skriftliga förfrågningar.

Huru får man Järnhälsa genom järn

Ferrin

Bästa järnmedel.
Skadar ej tänderna.

Flyglar - Pianinon

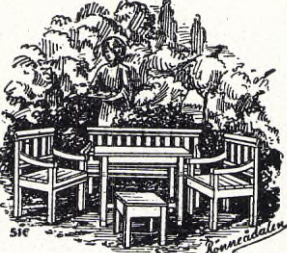

Bechstein
Aug. Förster
Aug. Roth
Laubergor & Gloss

Billigaste priser och bästa avb.-villkor.
Edert gamla tages i byte.

Illustrationer o. pris gratis på begäran.

A.-B. J. A. Fogelqvists Musikhandel
Norrköping.

Vitlackerade

Trädgårdsmöbler

levereras omgående från lager.
Begär prospekt och pris från
RÖNNEÅDALENS AKTIEBOL.
Stockamöllan. Tel. 19.

Begär alltid Vitrum's tillverkningar:

Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel.
Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa
vitaminpreparat.

Mineralvattensalter Vitrum.

Laxermarmelad Vitrum, bästa avförings-
medel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot
halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptit-
givande och mest stärkande av alla
moderna organiska järnpreparat. Syn-
nerligen lättmält, fördrages det av
den ömtåligaste mage. Vid blodbrist
och svaghet av största verkan. Dess
angräna smak gör att det med lätt-
het tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals
Laboratorium, Stockholm.
Samtliga preparat finnas på alla apotek.

GIFT

Et
utan att först ha besökt
aldrig! **LJUNGGRENS**
Möbelaffärer

Femtio möblemang utställda.
15 Malmskillnadsg. 15, Stockholm.

Verkligt Hygienisk dambinda
Tillverkas sedan 20 år i Sverige endast av
Göteborgs Kem.-Tekn. Fabrik Göteborg

Försäljes i Sjukvårds-, Parfym- & Vit-
varuaffärer. Engros hos Gustaf Hjelm
& Co., Regeringsgatan 44, Stockholm.

Folkdräkten.

(Forts. fr. sid. 595.)

typ. En solid och färgrik sockendräkt på en
allmogekvinna tar sig tusen gånger mer im-
ponerande och riktig ut än finklänningen och
trångskorna som oftast förefalla lånade av
en finlemmad och nattvaksblek stadsmamsell.

Själv har jag varit min hembyggsdräkt
trogen i hela mitt liv. Jag har uppträtt med
den på de allra förnämligaste tillställningar,
t. o. m. i kungens slott, och alltid har jag
kännt mig mera klädd i den än jag tänker
jag skulle gjort i den finaste urgröpte herr-
skapsklänning."

Få vi be om respekt för allmogedräkten!

En av de i Stockholm anställda kullorna har till-
frågats om hon trivdes i dräkten också utanför ar-
betsplatsen, men svaret blev nedslående och föga
smickrande för den stockholmska gentlemannen:

— Det är klart att vi hålla på våra dräk-
ter vi dalkullor, det äro vi ju kända för. Men
då vi röra oss i Stockholm gå vi helst klädda
som alla andra, vi ha funnit att vi bli hövli-
gast bemötta då. I vår tid är det ju knappast
möjligt att på promenadressen skilja en fam-
iljeflicka från en buteljksköljerska. När vi
visa oss i kulldräkt äro genast gatans flanö-
rer på det klara med att det går an att attacke-
ra oss och göra oss allsköns mer eller mindre
enfaldiga eller fräcka förslag. Gå vi i affärer
är det vanligtvis samma historia — en kulla
blir nonchalantare bemött än den "fina" kun-
den i kaninpälsen, den där ibland knappt stäl-
ler sig dyrare än vår dräkt. Vilja vi se på
klädesplagg e. d. slår det nästan aldrig fel att
de sekunda varor som finnas tages fram till
påseende först. Ni kanske tror att detta är
överdrift, men gå ut i kulldräkt själv så får
ni se.

Egendomligt nog uppträder samma fina
stockholmsherre som är närgången och oför-
skämd mot oss i Stockholm, betydligt akt-
ningsfullare när han kommer som turist till
våra trakter. Vad beror det på? Passar dräk-
ten bara på landet eller är stockholmaren
stormodig bara så länge han är på sin mam-
mas gata?

Ska de' va', så ska de' va'!

Inga kvasidräkter och ingen utklädselgrannlåt,
varnar amanuensen vid Nordiska Museet fröken
Gerda Cederblom:

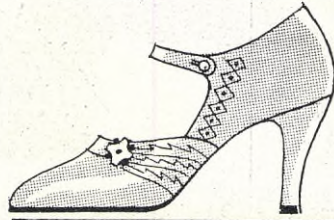
— Visst är det behjärtansvärt att stimulera
intresset för ett allmännare anläggande av
hembyggsdräkt, men det är mycket farligt
för dräkten. I gamla tider kunde man tala
om en verklig dräktritual, häradets eller sock-
nens äldste vakade över att dräkten hölls i
ära och att den icke varken till snitt eller
material förfuskades. Men just förfuskning
och förflockning är det som hotar folkdräk-
ten, när den blir "modern". I vår tid med sin
rika tillgång på tyger, ligger det så nära till
hands att ersätta det dyra klädet med billigare
men slankigare tyg, de vackra, gedigna silver-
maljorna och spännena med krafs och grann-
låt och ett par tunnsulade skor med sleifar
kors och tvärs och höga klackar äro mera
frestande till dansen än de tunga, grova lä-
derskor som höra till en allmogedräkt. Blir
en enda detalj av dräkten förfuskad är hela
den vackra idén med den förstörd.

Således, har man inte råd att skaffa sig en
komplett dräkt av fullgott och traditionellt
material gör man bättre att låta bli att lägga
sig till med ett surrogat för den äkta dräkten.

Stor nytta kan var och en göra med att
bevara de dräktdelar och fragment därav som
eventuellt ännu kunna komma i dagen då nå-
gon gammal avlidens gömmor tömmas. Li-
kaså kan man ännu få värdefulla upplysning-
ar om socken- och landskapsbruk rörande
klädedräkten av gamla allmogekvinnor, som
om de själva inte haft dräkt, minnas vad de-
ras egen mor berättade om kyrkförklädet
eller kyrkkluten.

Dagens Skomode

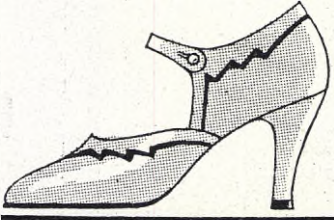
företer en sällsynt färgrikedom. Det följer — i en
nästan obegränsad nyansering — den moderna dräk-
tens milda, avtonade färger, grått, blått, beige och rosa

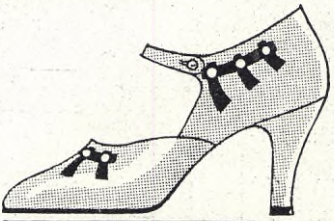
BLÅ OCH GRÅ CHEV-
REAUX MED GARN-
RING I SILVER.

PÄRLGRÅ CHEVREAUX
MED GARNITYR I
BLÅTT OCH SILVER.

PÄRLGRÅ OCH BEIGE
CHEVREAUX.

BLÅ OCH BEIGE CHEV-
REAUX MED GARNI-
TYR I HÅJMÖNSTER.

Ovan äro återgivna några av de allra senaste model-
lerna i de förhärskande modfärgerna som denna
säsong utgått från vår fabrik

Kembels

65 DROTTNINGGATAN - 3 STORA NYGATAN

6 B S:t PAULSGATAN

SAMT HOS PAUL U. BERGSTRÖMS A.-B.

Florodol var morgon ny
Förlänar frisk och vacker hy

FLORODOL

För Rationell
Hudvård

TVÅL

Parfymeri **FLORA, GEFLE**

Kungl. Hofleverantör

Ressällskap.

Ressällskap (dam) önskas för resa till badort i Normandie eller Bretagne för c:a 3 veckors tid från midsommar. Referenser önskas och gives. Svar till "Resvan fransktalande".

JURIDISKA RÅD.

Arvsfrågor.

Fråga: 1. Måste äktenskapsförord (paktum) för att äga laga kraft, handläggas av domsrätt, innan vigseln äger rum, eller är det nog, att handlingen är under-tecknad och bevitnad och tings-behandlas sedan vigseln ägt rum?

2. Kan arv, som i framtiden kommer att tillfalla hustrun, i omförmälda handling bestämmas som hennes och hennes bröstarvingars egendom, och hennes mans rätt därtill helt och hållet uteslutas? *Oviss, 1927.*

Svar: Äktenskapsförord kan numera med laga verkan upprättas såväl före som efter äktenskapets ingående. Är emellertid äktenskapsförordet slutet mellan trolövade, blir det gällande redan från äktenskapets ingående, om det ingives till rätten, i stad inom en månad och å landet senast å det ting, som infaller näst efter en månad, sedan äktenskapet ingicks. Eljest är förordet ej gällande, förrän det ingivits till rätten.

Trolövade eller makar äga genom äktenskapsförord bestämma, att egendom, som tillfaller en av dem och som eljest skulle vara hans giftorätts gods, skall tillhöra honom enskilt.

Testamentes bevitnande.

Fråga: Är det nödvändigt, att ett testamente för att vara lagligt och giltigt måste beedigas vid rätten (tingföras?), eller är det tillräckligt, att det är bevitnat av två trovärdiga och ojäviga personer?

Kvarstår kusiners lagliga arvsrätt, eller har den bortfallit?

Oviss prenumerant.

Svar: Vittnesförhör vid domstol angående testamentets lagliga tillkomst bör ske snarast möjligt efter dess upprättande, enär testamentsvittnena eljest kunna avlida och testamentet, därest klander sker, av domstol kan komma att på denna grund förklaras ogiltigt.

Kusiner äga alltjämt arvsrätt.

Tomtskillnadsfråga.

Fråga: Jag har å tomt, belägen intill bebyggd sådan i stations-samhälle, för vilket icke byggnadsstadgan i rikets städer gäller, uppfört ett boningshus. Mellan min och sagda bebyggda tomt finnes i större delen av gränslinjen häck. Har för avsikt att uppsätta ett plank mellan tomtarna. Är grannen, vilken äger häcken, an-

Förutsättningen för läcker mat

är att man känner kökets teknik, matlagningens grundlagar. Den kände köksmästaren Ivar Fallström redogör för dem i sin på Hugo Geberts Förlag utkomna bok *Konsten att laga god mat*. Boken är ett oombärligt supplement till den vanliga kokboken och kostar endast 3 kr. i närmaste bokhandel. "Förf. ger", skriver Sv. D., "med frikostig hand recept och beskrivningar på just det slags mat, som det är 'flykt' över, inte på grund av dess dyrbara eller sällsynta ingredienser utan genom dess omsorgsfulla och kunniga tillagning". (Annons)

Väg paketen, jämför kvalitet och priser.

1/1 paket 58 öre.
1/2 paket 30 öre.

AVTVALLEXTRAKT SOLIDAR
FERD. MÜLHENS. KÖLN
NEUVUDFABRIK GRUNDAD 1792
Filialfabriker: STRECHOWITZ-SCHNORREB. RIG. NY-YORK. WILP. GENÈVE.

Av ekonomiska skäl använder jag det välkända tvättmedlet Solidar, som är billigast i handeln trots högsta tvålhalten (c:a 38 % torr tvål). Därtill är det totalt fritt från skadliga resp. blekande beståndsdelar.

Solidar

Tvätt = Extrakt

dock skyldig deltaga med hälften i kostnaden av planket? *O.*

Svar: Nej.

Scen och Film

Tre sommarrevyer undfågnas Stockholm med i dessa dagar. Av dem är Rolfs praktfull, Karl Gerhards kvick, den tredje omnämnas här nedan. Karl Gerhards drama borde komma även den mulnaste sommarhimmel att ljusna. Därför spelar han också sitt stycke inomhus. En sommar-teaterdirektör vill nämligen ha sol inne men inte ute. Och att publiken grinar som solvargar åt honom, Lili Ziedner, Karin Gardtman, Hagman, Waldemar Dahlqvist m. fl. utmärkta förmågor konstateras med nöje. Vi ska gå dit igen och kanske återkomma med detaljer.

Applåder, som togo ner taket så fort bara någon favorit visade sig på scenen, blommor, serpentin och sång invigde Stockholms nyaste revy-teater *Modéon*

När olyckan är framme

— om det nu är fråga om en eller annan särskada, en brännblåsa eller kanske bara ett aldrig så litet skavsår, gäller det att omedelbart kunna förebygga elaka följder av malören. Syster Ellas Sår salva är alltid första hjälpen, som man tryggt kan tillgripa. Just den salvan lindrar smärtorna, håller såret rent och är det rest snabba läkemedel. Ha tilltid Syster Ellas salva till hands! (Annons)

— d. v. s. Odéon med Thor Modén som överkucku — och manifesterade succés. D. v. s. publiksuccés. Ty vi som visserligen också är publik, men som bli riktigt beklämda, när vi sitta och se på en revy, som alldeles saknar både esprit, humor, kvicka kupletter och melodier, kunde inte vara med i succésjublet. "Förlåt, hur var namnet!" heter revyanrättningen, som inte är någon revy och knappast någon anrättning. Den har ingen författare och tur var det, ty annars hade vi gruffat på honom. Däremot gärna honnör åt det goda och glada och tappra utförandet från de artisternas sida. Lola Grahl som bländande stjärna med mycket av

grande dame i sig. Ola Isene, som ganska trevlig representant för det vanskliga charmörfacket, Margareta Schönström i en ny och mondan apparition och med bra sångröst, Arthur Rohlén i tråkiga uppgifter och en pigg och glad balett, som stod i för fulla muggar. Till slut hr Modén själv, som har en viss hurtig jargong, men som inte hade några särskilt tacksamma saker att göra och därför roade oss betydligt mindre än på Folkets hus.

Upprop till Wallinska skolans f. d. elever.

I flickskolans historia är namnet *Evelina Fahnehjelm* väl känt från de 27 år, under vilka hon med kraft och klokhet förestod Wallinska skolan, och f. d. lärjungar till henne finnas över hela landet. Till dessa vända sig under-tecknade, likaledes skolans forna elever, vilka hon ägnat sin omsorg, med en varm vädjan om stöd i en rättfärdig sak.

Den grav, vilken *Evelina Fahnehjelm* strax före sin död år 1898 inköpte, har nämligen, medan ännu vänner och lärjungar i tacksamhet besökt den, övergått i främmande händer. Genom synnerligen stort tillmötesgående från den nye ägaren, vilken vid köpet trots sig veta, att graven ej vidare vårdades, finnes en möjlighet att få återlösa densamma, om hjälpare händer vilja lämna medel härtill. Wallinska skolan har utlovat ett frikostigt bidrag. Minst 3000 kr. måste dock insamlas, och vi äro övertygade om att hennes stora lärjungaskara, inom vilken så många veta sig ha en stor tacksamhetsskuld att gälda, känner ett behov att efter för-

måga bidra till att hennes minne bevaras och att hennes grav återställes i sitt forna skick.

Anna Ahlström,
Fil. dr., skolföreståndarinna.

Maj Björck,
född Lagerheim,
Fil. lic.

Carolina Cederblom,
född Fahlstedt,
Skolföreståndarinna.

Ebba von Eckermann,
född von Hallwyl.

Marie-Louise Hjertén,
född Löwenadler.

Anna Isacson,
född Aronson,
Tandläkare.

Lilly Laurent,
född Bergstrand,
Doktorinna.

Maria Lewin,
F. d. lärarinna vid Wallinska skolan.

Maria Lodin,
F. d. skolföreståndarinna.

Mathilda Lundberg,
Prakt. läkare.

Nonny Lundberg,
född von Schulzenheim,
Tandläkare.

Anna Lundberger,
Lärarinna vid Wallinska skolan.

Ruth Nyström,
född Hjerthén.

Gulli Petri,
född Rossander,
Fil. dr.

Hélène Philipson,
Lärarinna vid Wallinska skolan.

Ellen Roosval,
född von Hallwyl,

Anna Schuldheis,
F. d. skolföreståndarinna.

Rosina Simonsson,
född Hartmann.

Alma Sundqvist,
Prakt. läkare.

Anna Söderblom,
född Forsell,
Ärkebiskopinna.

Signe Trygger,
född Söderström.

Gerda Uddgren,
Prakt. läkare.

Alba Wahlbom,
F. d. lärarinna vid Lyceum för flickor.

Anna Wahlenberg,
Skriftställarinna,

Eva Wahlenberg,
Översättarinna.

Lydia Wahlström,
Fil. dr.

Karolina Widerström,
Läkare.

Bidrag till insamlingen mottagas tacksamt till och med den 20 juni 1927 av:

Maria Lodin, Upplandsgatan 18, Stockholm, Hélène Philipson, Rödabergsg. 11, Stockholm, Anna Schuldheis, Stora Nygatan 31, Stockholm, Alba Wahlbom, Hornsgatan 28, Stockholm.

Ett laxermedel

skall hava god verkan, vara oskadligt samt lätt att intaga. Dessa egenskaper förenas i

Hvita Björnens

FRANGULA-piller

vilka på ett gynnsamt sätt påverka tarmverksamheten och bidra till en naturlig reglering av avföringen.

Inga som helst biverkningar.

Fås på alla apotek i askar å 40 piller. Kontrollant: Professor Thor Ekecrantz.

En dröm,

som varar hela livet är ett

Paradis Duntäcke

Elegant, lätt, smidigt, vackert. Det enda Duntäcket i marknaden, som är duntätt

J. Svensson & Bourghardt
GÖTEBORG. Grundad 1881
Fjädrrenseri, Tagelspinneri, Täckfabrik
Erhållas i varje välsorterad möbel- och sängklädersaffär.

Drag

Ingens vän — allas fiende.
Följderna: Förkylning,
nervsmärtor
och reumatism.

Medlet:

Aspirin =
tabletter „Bayer“.

Pris 1: — kr. pr glas.

LUPA

Sanitetsskydd

lagl. skyddad, är av största hygieniska värde och, i motsats till många andra bindor, ogenomtränglig för väta, något som är nödvändigt med de tunna över- och underkläderna, damerna f. n. använda, och desto mera, enär "LUPA" erbjuder det bästa skyddet vid sittning, dans och sport, varemot månadsbyxor äro mycket besvärliga och osunda under den varma årstiden. "LUPA" är framställd av mjukaste material, som tål att vid tvättning kokas. Väger blott 30 gram, är icke skrymmande, men är dock nästan outslitlig. Skyddar helt över- och underkläder och skänker därmed åt damen, som bär den, en lugn och säker känsla. Många tusen under användning. Sändes i brev. Pris Kr. 2: 80 mot postförskott och porto. Kan även fås mot förskottslikvid. Aterförsäljare få rabatt. — Ensamförsäljare: KOSMOS, Agentur- och handelsfirma, Avd. 4, Stockholm 2, Box 2087.

I Twilfits nyöppnade avdelning för badartiklar, Nybrog. 11, Köpas badkappor och baddräkter till hittills okänt låga priser.

Filtar och Schalar

absolut största sortering och billigaste priser i Arvika Spinneri Affär, Oxtorgsgatan 9 A, Stockholm. Tel. 163.

Hovmanicuristen JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmes och puder till fredsställa de högsta anspråk. Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

Bensintvätta

Överrocken hos Saltsjöbadens Kem. Tvätt, Sthlm.

Syster Ellas Barntvål, Salva & Puder

böra barnen skötas med,

BOKNYTT

H. G. Wells: *William Clissolds värld*. Albert Bonniers bokförlag.

Wells är på visst sätt ett uttryck för det anglosaxiska intellektets verksamhetslust, forskningsbegär och sunda, praktiska förnuft. Han är ständigt i arbete, ständigt i färd med att lösa problemen, och han har ett brinnande intresse för individer och samhällsformer. Hans pratsamhet kan ibland verka tröttande, och gång på gång måste man lägga William Clissold ifrån sig för att andas ut ett tag. Levertin talade i en av sina recensioner om en dam som ständigt höll estetikens puttrande tékittel i gång, och en liknande kritik kan fällas om Wells, churu på ett annat område.

I sin senaste, digra bok, av vilken första hälften nu utkommit, vänder han upp och ned på alla begrepp om romanteknik. När man plöjt igenom fyrahundra sidor, vet man inte särdeles mycket om hjälten, som framträder i rätt så vaga konturer, men man har däremot fått mänsklighetens historia upprullad från dess begynnelse, man får en rekapitulation av socialismens uppkomst och utveckling, en psykoanalytisk skärskådning av Karl Marx samt författarens åsikter om bolsjevismen, rekonstruktionen, penningväsendet, modern annonsering m. m. sådant. I England har "William Clissolds värld" uppväckt en stark nyfikenhet i sin inbillade egenskap av nyckelroman, men i sitt företal gör Wells ett både klokt och befogat angrepp på de halvbildade människornas jakt efter "original" till varje diktad figur. Alla romanförfattare använda personliga upplevelser i sina arbeten, "men man stuvor om, skärper och förhöjer. Man tar ett rynkat ögonbryn här, och en blommande mimosa där."

Om William Clissold är en diktad person eller ej, så är han i alla händelser ett uttryck för författarens känslor och tankar, och de problem som möta honom, dem måste också varje nutidsmänniska ta ställning till. Bakom all ivrig pratsamhet, och ett nästan barnsligt begär att fingra på allt och undersöka allt, finns det hos Wells något av äkta och ärligt sanningssökande. Han ser en värld, full av oreda och kaos, och han vill gärna ordna om det på ett förnuftigare och bättre sätt. Kanske har han behövt denna analys av mänskligheten och livsfrågorna för att få sin hjälte bättre belyst och mera förståelig. Ännu är han som en skugga av författarens jag, som sitter på

Djurgårdsteaterns Terrass

Sön- och helgd. kl. 1—12 e. m.
vard. kl. 12 midd.—12 e. m.

LUNCH à Kr. 1:35
DINER à Kr. 1:80, 2:25 och 2:75
SUPÉ à Kr. 2:25 och 2:75

Musik: SJÖSTEDTS TRIO.

DIREKTION: S. A. R. A.

den lilla bondgården i Provence och grubblar och mediterar. Kanske skall han i en kommande del få fastare konturer. Den som tecknat hans livsöde är i varje fall en man som vill något och kan något, om han också går till

verket med en alltför stor portion grundlighet.

Ragnar Holmström: *På däck och durk*. P. A. Norstedt & Söners förlag. Efter en del avstickare till torpstugor, landsvägar och förstadskåkar har Ragnar

Holmström återvänt till sina skildringar av havet och sjömanslivet. Det är inte en kammarsittares fantasier och stämningar, utan en på egna iakttagelser byggd, och med fart och skärpa skriven berättelse. Man får ingen ideali-

Reporia — ser. Svenskar VI.

Rena porer —
hudens hälsa.

• ERIK GUSTAF GEIJER •

"Att tänka fritt är stort, att tänka rätt är större", läses över ingången till aulan i Uppsala universitet. Utanför står statyn av Geijer, som en erinran om en tänkare och sanningssökare av stora mått.

Med någon travestering av dessa berömda ord skulle man kunna säga: att köpa fritt är stort, att köpa rätt är större.

Något tvång att köpa en viss vara finnes icke i våra dagar. Men den mångfald man har att fritt välja emellan, gör det mången gång vanskligt att köpa rätt. Det gäller på alla områden och det gäller även för den som står i begrepp att köpa en toalett-tvål.

Det finnes många slag av tvål och det är långt ifrån likgiltigt vilken tvål man använder. Det gäller att välja en tvål, som ej blott är neutral och riskfri, utan även kan på ett välgörande sätt påverka huden. En sådan tvål är REPORIA Svavel-Tjärtvål. Årslång erfarenhet har bestyrkt, att Reporia-tvälen vid daglig användning genom sin halt av utsökta svavel- och tjärsubstanser påverkar hud och hy på det mest fördelaktiga sätt. Den som en gång börjat använda Reporia-tvälen finner snart att han eller hon gjort det bästa valet och håller sig allt framgent vid detta val.

Undvik vilseledande,
mindervärdiga efter-
apningar!

Begär REPORIA.

Säjes överallt à 1 kr. pr
st. Extra storlek (för ba-
det) kr. 1:50.

Tillverkningen kontrolleras
av prof. L. Ramberg,
Uppsala.

En modern kvinna

vet, att en vacker och ungdomlig hy i hög grad förhöjer hennes personliga charme. Hon väljer därför sina toalettemedel med förstånd

— hon väljer

YvY-Tvålen,

som, på grund av sin framställning av de yppersta vegetabiliska oljor och essenser — fri från animaliska tillsatser — är den suveräna tvålen för ernående av frisk och vacker hy.

Pris 1 kr.

AKTIEBOLAGET YvY-FABRIKEN, YSTAD

Olycksfall- och sjuk-
Skadestånds-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

SOUTHALLS

Southalls Skydds-förkläden.

Fullkomligt vattentät, utomordentligt tunna och lätta. Tillverkas i flick- och damstorlekar.

Southalls

En skatt för damer. Vattentät, tunn, lätta, svala. Skänka absolut säkerhet.

Southalls Babybyxor.

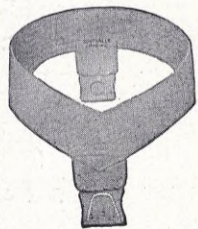
N:o 5 "Sunbeam" tillverkas av rent gummi i olika färger. Finnas i tre storlekar: små, medelstora och stora. Kunna erhållas med nät upptill för luftväxling. Observera, inga knappar, knapphål eller nålar.

N:o 6 "Sunbeam" äro av lättare material än N:o 5, försedda med lufthål i sidorna. Förekomma i fyra färger: crème, köttfärg, naturel och blå. Mellanstorlek och stora nummer.

Southalls gördlar till dambindor.

Av vit, elastisk väv, speciellt framställd för sitt ändamål. Storlekar N:o 0, 1, och 2 med nål, N:o 3 med celluloidögior. Southalls gördlar äro utomordentligt bekväma och välsittande, och kunna bäras öfver eller under korsetten. De nya gördlarna — N:o 3 — äro å bak- och framsida försedda med en slät, bred säkerhetslake av celluloid. Tvärbanden äro dubbla och följaktligen starka, samt mycket elastiska. Tillverkas i medelstora och stora nummer. Varje gördel i prydlig kartong.

Sanitetsbyxor.

Mod. 4X av bomullstyg, nätverk och finaste gummi.

FABRIKANTER:
SOUTHALL BROS & BARCLAY Ltd.,
CHARFORD MILLS, BIRMINGHAM, ENGLAND.

I lager hos:
Nordiska Kompaniet (sjukvårdsavdelningen). Au Corset Gracieux, Stockholm. Apoteket Kronan, Göteborg. R. Söderberg & Co., A.-Bol., Göteborg. Samt hos alla förstklassiga sjukvårdsaffärer.

En gros hos:
Gustaf Hjelm & Co., Stockholm. Stilles Försäljnings A.-Bol., Stockholm. Apoteket Vasens Apoteksvarucentral Vitrum, Stockholm. Kirurgiska Instrumentfabriken, Stockholm. Sederholm & Co., Liljeholmen. R. Söderberg & Co., A.-Bol., Göteborg. Apotekarnes Droghandelsaktiebolag, Göteborg.

serad skildring av sjömanslivet, ingenting av det som gossen går och drömmer om när han luktar på tjära och havstång i hamnen och hör seglen smälla mot masttopparna. Det är hårt arbete, smuts och kolstybb och dålig föda, trakasserier från förmän och en obeveklig disciplin, där finns råhet och snusk, men som ett försonande drag kamratandan, som växer fram ur den gemensamma kampen, solidariteten och ett manligt "fair play" som hårdar och utvecklar.

Ragnar Holmström är en utmärkt berättare. Han kan skissera upp en människa och en miljö på ett trovärdigt sätt, och det finns i hans bok något av hård bläst och vindfyllda segel, som anslår den rätta tonen. Man minns Jon, den unge, tanklöse vikingen med de ljusa ögonen och de starka nävarna, som kämpar en hopplös kamp i sjön för en gammal utsliten eldare som gått överbord, lämparen Jan, som fått sitt rena och trevliga hem utbytt mot kolboxens stybb och måste revidera sin uppfattning om sjömanslivets härlighet och den unge grabben Jonatan, som kan vara ohyfsad och rå, men ändå äger det mått av kamratlig renhårighet, som blir värdeutvärden i de svåra ögonblicken. Ragnar Holmström tecknar dem snabbt och klart och hans iakttagelseförmåga är frisk och osentimental.

Eyvind Johnson: *Stad i mörker.* Albert Bonniers förlag.

Man kan knappast tänka sig något mera andligt och materiellt infruset än den norrländska stad, som blivit föremål för Eyvind Johnsons skildring. Småstadens ande vilar över den, människorna skymta förbi som skuggbilder, tristessen och livsångesten kämpa om herraväldet över själarna, kölden knäpper i knutarna och stjärnorna tindra fjärran och kallt. Det är en stad som ligger bortom all livets friska och sunda verksamhet, vintrarna snöa över den och norrskenet flammar på himlavalvet, man har det kommunala att intressera sig för, sin lilla ärelystnad och sin längtan att ställa det drägligt för de efterkommande, men hopplösheten och intigheten sitter som en tärande kräftskada i de förfrusna själarna. De gamla skvallra, förtala och avundas varandra, de unga suppa och släss, och på de ensliga, nattfrusna gatorna går en spejande Venus och slår händerna som en torgmadam för att hålla sig varm.

Där är skollärare Andersson, en man som icke tillhör hopen, men som fastnat i småstaden, ett bittert, tragiskt människoöde, fastkedjat vid slumpens hjul. Där är fröken Ägren vid posten, stadsfullmäktig och kommunalt intresserad; hon dör i lunginflammation, men ingen har kunnat hjälpa, ingen vet något om henne, och skollärare Andersson är den ende som uppfångat en glimt av den unga kvinnan Elisabeth, hon som dolt sig innanför den gamla frökenpuppen. Och där är urmakar Hammar som håller tal för fosterlandet och drömmer om social upphöjelse, men sjunker samman när man draggar i vaken efter hans ende son.

Alla äro de prisgivna åt kölden och lidandet, men det är ett lidande som inte luttrar och fördärlar. "En dag rullas upp ur mörkret, stiger över staden, ser kall och grå ned på den; ljuset dröjer några timmar och faller ned i väster med lång skymning, sjunker och tar dagen med sig. Kölden hänger kvar i luften, är luften, isig, grå."

Dessa författarens egna ord kunna stå som ett tema över boken, över stadens andliga och världsliga horisont. Författaren är en obestridd talang, och har

Detta är tvålen

(NATURLIG STORLEK)

FABRIKS BOLAGET PARMA - STOCKHOLM

som blivit *Damernas Skönhetsideal, Herrarnas Förtjusning, Barnens Glädje.* Björktvål samisk, överfettad och sammetslen, innehållande naturens förnämsta skönhetsmedel med björkens friskhet och rosens doft förblir *Björktvål Prins av Parma* den tillförlitliga skönhets tvålen och bästa hudcrémen. Erhålles i alla tvålförande affärer till

75 öre

INTYG: Härmed får jag intyga, att Björktvål Prins av Parma endast innehåller för hyn välgörande beståndsdelar och att sammansättning och tillverkning äro av förnämsta slag.

HAKAN SANDQVIST
Prof. i Kemi vid Kungl. Farmaceutiska Institutet, Stockholm. Kontrollant vid Fabriksbolaget Parma, Stockholm.

Inga mörka tänder mer

Ni återställer färgen nu.

Erhåller skimrande, glänsande vithet.

FÖRSÖK DETTA nya sätt. Märk den häpnadsväckande skillnaden i Edra tänder färg och tandköttets fasthet, när den mörka beläggningen avlägsnats såsom ledande tandläkare anbefalla.

Mången hjärtesuck härrör från missfärgade tänder. Tänder, vilka förstöra ett leende. Tänder, vilka nu äro mörka, kunna, såsom sakkunskapen visat, snabbt återställas till vithet.

Det har visat sig, att mörka tänder helt enkelt äro resultatet av en beläggning, som bildas på tänderna. En envis beläggning, som gammalmodiga tand-

pastor icke förmådde avlägsna framgångsrikt. En beläggning, som absorberar missfärgande matrester m. m.

För tungan över tänderna och Ni känner beläggningen i nuvarande ögonblick — en klibbig avlagring, som täcker tänderna. Under den finnas de vita tänder, vilka Ni ofta avundas andra. Den gör leendet mindre tilltalande. Den alstrar bakterier, inbjuder till förfall, tandköttssjukdomar och pyorrhé.

Tandläkare förklara, att sättet för dess avlägsnande är den nya typ tandpasta, som heter Pepsodent. Försök det, skaffa Eder en tub i dag.

MÄRKE
Pepsodent
VARU-
Den moderna kvalitets-tandpastan.

Godkänd och rekommenderad av tandläkare i hela världen.

Heltub kr. 1:25. Dubbeltub kr. 2:25.

Säljes å Apotek, i Parfym-, Kemikalie- och Speceriaffärer.

Generalagenter för Sverige: Eneqvist, Holme & Co. A.-B., Stockholm.

lyckats med att få fram stadens förtätade stämning av frusenhet och ångest. Men det är något som fattas. Något av den ungdomliga tro som måste finnas, om icke allt skall stelna i mörker och hopplöshet. För författarens egen skull hoppas man att han i en kommande bok skall finna en väg ut ur det pessimismens kaos som han skildrat så skrämmande och suggestivt.

G. H. E.

LÄSARINNORNAS SPALT

SVAR.

Svar till "Till England". Jag har två utmärkta familjer att rekommendera: Mr Cutcliff, 45, The Broad, Oxford (där min son tillbragt en sommar) samt Mrs Symmonds, Mansfield College (jag tror hon flyttat efter major Symmonds död), Oxford. De båda familjerna äro bekanta. Mr Cutcliff har stor familj och är själv lärare. Man kan ej ha det bättre än hos denna familj.

Fru Lombard, Djursholm.

Svar till Fru G. W. Har ni anlitat läkare och följt hans ordinationer? Främst bör ni söka läkare och noga följa hans anvisningar, inte en kort tid, utan jämt. Människor ha i allmänhet inte tålmod. Och så är det en ting till som de mycket ofta sakna, nämligen förmågan att aktgiva på orsak och verkan. Man behöver t. ex. bara sitta vid ett dragigt fönster, så kan man få nervvärk i den ansiktshalvan, som varit vänd mot fönstret. Då är det blott att binda om huvudet och helst syssla med rörligt arbete samt akta sig för kyla.

Ebon.

Svar till Solvig. Annonsera i Idun och studera annonserna. Låt henne hålla sig ifrån ridning.

Ebon.

Svar till Bekymrade föräldrar. Låt gossen sluta läsningen, när han nu är 15 år. Det ni anklagar honom för, existerar absolut inte. Det är något mera hos honom som reagerar. Om ni själv t. ex. räckt ett stort dricksglas med ricinolja och befalldes dricka det, så skulle både ni själv och er mage vägra. Icke sant? Jag tror det är det samma med er gosse, vis å vis den myckna läsningen — hans hjärna kan inte mottaga den, utan vägrar, — märk, inte han, utan hjärnan. Låt honom alltså sluta skolan. Låt er son lära ett yrke eller låt honom bli betalande frielev på ett lämpligt ställe på landet. Det får, enligt min tanke, inte sättas för hårt åt honom med något och absolut ingen stränghet. Förstånd, kärlek och ömhet verkar nog bättre, enligt min tro, särskilt på honom.

Ebon.

Håll huvudet varmt mot reumatismen!

Svar till "Fru G. W." Ett beprövat medel mot reumatism i huvudet är att packa in det i något varmt, en silke- eller ylle-schal, då värken behagar "sätta i". Att därjämte taga ett par pulver blir en god samverkan. Helst bör man ligga, så att man kan hålla sig ordentligt varmt. Drag eller annan avkylning är för en med reumatism bekajad person absolut förbjudet! Att gå med huvudet inlindat är ej tilltalande för skönhetsinnet men nog så nödvändigt för att få bukt med reumatismen, som ju har den fördelen framför en del andra plågor, att den ej är lika svår alltid. Kunde man avstyra de temperaturförändringar, som framkalla utslag av plågan, så vore

GEORG LINDBERG

Vårens tjusning...

Vill Ni behålla Eder ungdomliga charme och icke på äldre dagar se huden fårad, bör Ni icke försumma bruket av en god hudcrème. Tag fasta på den garanti som ligger i namnet Barnängens.

Barnängens
Crème Jarba
Torr och Fet

det bra. Nu får man genom skydd mot förändringar i luften, t. ex. före snöväder, söka mildra verkningarna därav. Alltså: Håll huvudet varmt!

Eir.

Vad är homeopatin?

I Idun nr: 21, begär "Ledsen skeptiker" upplysning om homeopatin.

Homeopatin är terapi lika väl som allopatien. Drogerna äro i allmänhet desamma, t. ex. arsenik, digitalis, fosfor, jod, järn, nux vomica o. s. v. Man begagnar dock olika beredningssätt för drogerna. Nämnda droger ingå i den tyska serien. Den italienska hämtar, med ett undantag, sina droger från växtriket. För att ha nytta av hom.-behandling, fordras

ej tro, men ärlig vilja att sköta sig enligt föreskrift och med lika stort tålmod, som det en patient vanligen har gent emot en allopatisk läkare.

Otaliga äro de, som genom homeopatin återvunnit hälsa och krafter, sedan de i likhet med er "i många år av våra läkare sökt bot för en sjukdom, dock utan tillfredsställande resultat".

Är ni verkligen skeptiker och därför söker verklig kunskap om homeopatin, skaffa er då litteratur i ämnet: Dr J. C. Burnett, 50 skäl att vara homeopat (övers. fr. engelskan), O. T. Axell, Homeopatisk terapi, C. Fraser Mackenzie, C. I. E. Homeopathy, What it means to You and Your Health, N. Liljekvist, Vägledning

i Elektro-Homeopatisk behandling, A. J. L. Gliddon, Vägledning vid behandling med Greve Matteis Mediciner (övers. från engelskan) och många fler.

—c—

FRÅGOR.

Kan Idun ev. någon av Iduns läsarinor ge mig adress på trevlig familj eller pensionat i Sverige, där det talas engelska. Det vore för en ung, väluppfostad flicka, förut väl hemma i engelska språkets skrivande.

Om detta ej är möjligt, vore jag tacksam för adress å familj, boende vid västkusten, å större egendom eller bruk, helst med pris.

Snarast.

SHREDDED WHEAT

SPUNNET VETE

Absolut rent Vete

Hälsosamt, närande, välsmakande.

Välj Shredded Wheat till frukost- eller kvällsrätt och åt det tillsammans med kall eller varm mjölk. Färdig att serveras direkt ur paketet.

Pris: Kr. 1:— per paket.

Efterfråga Shredded Wheat hos eder handlande Generalrepresentanter i Sverige: AKTIEBOLAGET O. ANNERSTEDT, Sthlm

Pröva **Stella Cacao** och den blir din dagliga morgon-och frukostdryck.

Inackordering i Tyskland.

Vore tacksam om jag genom Iduns läsare snarast möjligt finge adress på någon familj eller pension i norra Tyskland, helst på Rügen, som till hyggligt pris mottager ungdomar, där en 19 års pojke under en tid av 2 månader kunde inackorderas. Tillfälle till litet tysk skrivning vore önskvärd.

M. D.

FRÅGOR OCH SVAR!

Tysklandsresa.

Fråga: Huru mycket kostar pass med visum för 2½ månaders vistelse i Tyskland.

Vad kostar en resa i tredje klass Trelleborg—Lauterbach?

Iduna.

Svar: Passet kostar 7 kr.; något visum behövs ej och passet gäller 2 år.

Det finnes flera Lauterbach i Tyskland. Om det är L. på Rügen kostar resan dit från Trelleborg omkr. 14 kr. i 3:dje klass.

Rost.

Fråga: Snälla Idun! Till dig tager jag min tillflykt. Jag vet ej annan råd. Saken är den att i mitt bryggghus insätts en s. k. panna av järn. Vi ha kokat ur den flera gånger med träavfall och lut samt skurat den med sand, smörjt den med talg. Efter denna raid vågade vi oss på att tvätta, vilket hade till följd att jag fått en hel del kläder fulla av rostfläckar. Vad skall jag nu taga mig till? Har reda på att man kan ta ur rostfläckar med syrsalt men har också hört att det fräter sönder kläderna. Kan-ske Idun kan upplysa mig om något annat fläckuttagsmedel, när det gäller rostfläckar samt hur man skall förfara vid fläckurtagning. Vad skall jag göra vid pannan? Finns något medel att få den rostfri? Ingen är tacksammare för svar härå än en som varit

Prenumerant på Idun i över 30 år.

Svar: Rostfläckar på tvättkläder gå ur med syrsalt, isynnerhet om de äro färska. Man doppar kläderna i kokhett vatten och beströr fläckarna med oxalsyra eller citronsyra, som får ligga på några minuter. Sedan sköljes väl i kallt vatten. Går fläcken ej bort i första försöket, gör man om proceduren. Syrsaltet fräter ej om det noga sköljes bort.

Frätningen, där sådan förekommit, beror på att rostfläcken varit för gammal.

Försök att koka ur pannan med starkt ättiksblandat vatten.

Resor.

Fråga: 1) Tillämpas zontariffen vid resor i Tyskland, Schweiz och Italien? Får man där avbryta sin resa (mot lösen av uppehållsbiljett)?

2) Var god ge adress på något trevligt pensionat eller hotell i Venedig?

Resenär.

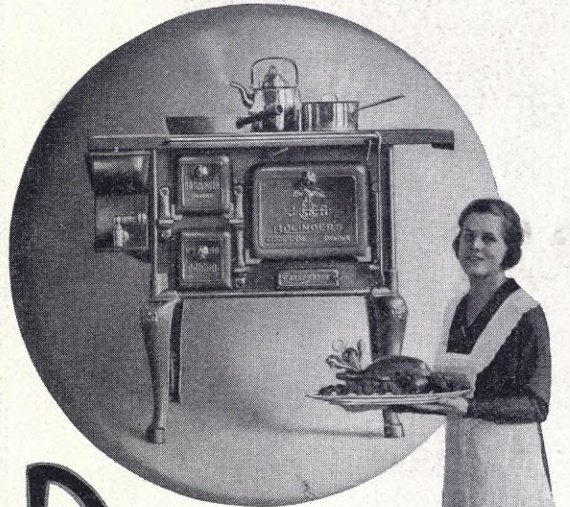
Svar: 1) Zontariff tillämpas ej i de båda förstnämnda länderna, endast i Italien. Köper man kupongbiljetter, kan man göra uppehåll på resan var som helst utan att lösa uppehållsbiljett.

2) Grand Hôtel Luna, nära Marcusplatsen. — Pensiona Aurora, Riva degli Schiavoni.

Psykiskt sjuk.

Fråga: Vore tacksam få upplysning var en man som efter flerårig sjukdom blivit nervös och förlorat både arbetslust och livsglädje kunde få under förstående ledning återvinna dessa. Hans egentliga yrke är kontorsarbetet, men är nu av läkaren or-

BOLINDER'S

Pricho.

E.A. BOLINDERS PATENT
TILLVERKAD VID KALLHÄLL.

Den sista nyheten på spismarknaden.

- PRICHO** är egentligen 2 spisar, en utvändig, som är gjord av stålplåt, och en invändig, som är gjord av tackjärn.
- PRICHO** är sammanfogad av stålrör i alla fogar, vilket sammanfogningssätt är patenterat i de flesta kulturländer.
- PRICHO** uppfyller de högsta anspråk, som kan ställas på en kokspis.
- PRICHO** kan eldas med ved, pinnar och träavfall, koks, kol eller torv, och tillverkas endast med eldstad till vänster. Eldstaden kan göras stor eller liten efter behag, beroende på vilket bränsle som användes.
- PRICHO** är försedd med direkt drag, vilket används då man gör eld i spisen, vilket kan ske på ett ögonblick. Då det direkta draget användes, stänges stekugnsluckan automatiskt och då stekugnen användes stänges det direkta draget likaledes automatiskt. Uti stekugnen äro placerade eldfasta tegel, vilka tjänstgöra som värme-källa och som dessutom giva stekugnen en jämn värme och förhöja ugnens effekt.
- PRICHO** på fötter är även en utmärkt kamin.
- PRICHO** är en mycket fin bakugn.
- PRICHO** göres i flera storlekar och passar för alla samhällsklasser samt är synnerligen lämplig som egnahemsspis.
- PRICHO** levereras antingen: 1) på vanligt vis med kopparcistern, eller 2) på fötter, med kopparcistern, eller 3) med underskåp och sidskåp eller endera, och last but not least **PRICHO** kan förses med 4) vattenvärmare för bad- eller mindre värmeledning.

'PRICHO' är 'PRICHO'

'PRICHO' betyder 'bra'

J. & C. G. BOLINDERS M. V. A. B.
STOCKHOLM, KALLHÄLL, BASTHOLMEN.

dinerad en längre tids kroppsarbete, men var kunna erhålla sådant, vi ha annonserat efter dylikt mot fritt vivre, dock utan resultat. Han är i stort betryck både vad *ekonomien* och *lidandet* beträffar, är 40 år och har hustru och 2 små barn att försörja.

Finnes någon barmhärtighetsanstalt man kunde få vända sig till? *Lidande och bekymrad.*

Svar: Det bästa råd vi kunna giva är att ni vänder er till Hjälpföreningen för psykiskt sjuka, genom deras byrå, Östermalmsgatan 11, Stockholm.

Handarbetstidskrift.

1) Utges numera ingen svensk mönstertidning för enbart handarbeten?

2) Finnas några utländska — tyska, franska, engelska och italienska — mönstertidningar i stil med Konstflit eller Mönsterkompositioner? Deras namn?

3) Kunna dessa erhållas genom svenska postverket?

Vi tre.

Svar: 1) Som numera en handarbetsavdelning förekommer i nästan varje tidskrift, finns ej längre någon svensk sådan för enbart handarbeten.

2) Detsamma gäller för utlandet. Någon tidskrift för enbart handarbeten finnes ej utom möjligen de amerikanska tidskrifterna Modern Priscilla, som har mycket handarbeten, samt Needlecraft Magazine.

3) Tidskrifterna kunna erhållas genom posten.

Sängutstyrel.

Fråga: Vore tacksam få några råd å följande: Vilken storlek å över- och underlakan? Å örngottskuddar? Har äkta knypplade spetsar till sänggarnityr, men räcka de endast till en rad tvärs över kudden å framsidan, är det vackert att placera spetsen så? Och huru då göra fällar och sömmar? I utlandet brukas visst örngottskuddar lika långa som sängens bredd och i kortändarna försedda med krus? Är det vackert och praktiskt, man måste ju även ha en mindre örngottskudde? Ytterst tacksam för svar är

Blivande husfru.

Svar: Något över 5 m. går å till 1 par lakan, då fällar äro beräknade av det som är över 5 m. Den knypplade spetsens övre kant träcklas in under fällen upptill på örngottsvaret och fällen sys till på maskin. Sedan langetteras spetsen fast nedtill och på kortsidorna och tyget klipptes bort under densamma.

Har man en kudde lika lång som sängens bredd, bör varet räcka en bit över på kortsidorna, som ej äro hopsydd, utan den långa kudden stickes in i fodralet. En mindre huvudkudde bör finnas, såvida man ej föredrar att ligga lågt med huvudet.

Mild luft.

Fråga: Vet Idun någon plats ej allt för långt från Sthlm, med samma milda luft som i Mullsjö? Ej vid havet eller vid stor sjö. Är klimatet i Dalarna lika bra? Jämtlandsluften är väl bra stark för en överkänslig, klen person och kanske väl långt?

Låg i Rättvik förra delen av sept. i fjol, som var ovanligt varm och vacker, men kunde säl-lan gå med låga skor. Luften blev kanske litet kylig av Siljan.

Kanske Idun även har reda på någon familj med några få inackorderingar i juli och aug.?

Vila och ro.

Svar: Man skulle kunna föreslå Södertälje, som ligger lugnt och skyddat av skogar mellan en vik av Saltsjön och Mälaren. Luften där är särdeles hälsosam. Där finnas flera goda pensionat både i och i närheten av staden. För att bli inackorderad i fa-

Avlägsnar hår som genom trolleri.

Badande flickor, tennisspelande flickor, dansande flickor, ja, faktiskt alla flickor skola finna Veet vara en tillfredsställande lösning på problemet med misspydande hår. Denna underbara, parfymerade, sammetslena crème har använts av millioner damer och flickor för att bli kvitt denna misspydande hårväxt, som förstör charmen och finhet. Veet är bättre än rakapparater och vida överlägsen vanliga depilatorer. Ni endast påstryker Veet direkt från tuben, väntar några minuter, sköljer av, och håret är försvunnet som genom trolleri. Tillfredsställande resultat garanteras i varje fall, eller pengarna tillbaka. Veet kostar kr. 1:75 och kr. 3:25 per tub. Att tillgå hos alla hårfrisörskor, parfymaffärer, kemikaliehandlare, apotek etc. Generalagenter: Eneqvist, Holme & Co. A.-B., Vasagatan 15-17, Stockholm.

VEET

den äkta, hår-avlägsnande original-crème.

Varning: — Tillbakavisa efterrapningar eller dåliga ersättningar för Veet. Namnet Veet är Eder garanti för tillfredsställande resultat.

Nervernas besegrare

Somnogan tillverkas under kontroll av **PROFESSOR HÅKAN SANDQVIST** vid Kungl. Farmaceutiska Institutet och är ett fullkomligt oskadligt men likväl så gott som omedelbart nervlugnande och rogivande medel. Det är icke vanbildande och förorsakar inga som helst bi- eller efterverkningar, såsom dåsig-het, dålig andedräkt, finnar etc. Säljes å apoteken i rör om 20 tabl. å kr. 2.50. **ELEFANTENS DROGHANDEL, Stockholm.**

Somnogan

Sprit och glycerin

jämte andra för huden välgörande ingredienser ingå som huvudbeståndsdelar i tillverkningen av

Eneroths Klubbtvål

Var och en som sätter värde på en verkligt förnäm, balsamisk toalett tvål, torde själv prova och bedöma.

Pris Kr. 1:— pr styck.

A.-B. ENEROTH & C:o, GÖTEBORG.

Om Klubbtvå-len ej finnes hos Eder leverantör var god tillskriv fabrikanterna, som expediera fraktfritt mot postförskott kar-tong om 3 tvålar.

ARMOFIN

Denna bedårande flicka håller sina klänningar alltid fina och fräscha. ty enär hon använder Armo-fin kunna de ej nedslås eller avfärgas av armsvett. Vidare har en bitter erfarenhet lärt henne, att det ej är nog för en flicka att vara söt och rar, ty för mannen finnes det ej något mera motbjudande än att känna lukten av armsvett. Därför använder hon det vetenskapligt sammansatta toalettmedlet Armo-fin, som från första stunden skänker en ljuv trygghets-känsla mot alla transpirationsobehag. Även vet hon, vad det betyder för henne, att å sin kavalleri kunna framsträcka en torr hand i stället för en fuktig.

I vår nervösa och jäktande tid, som lätt medför s. k. nervös svettning, är Armo-fin för den kultiverade kvinnan och mannen lika oumbärligt som tvål och vatten. Armo-fin innehåller ej formalin. Många fall kunna påvisas, där Armo-fin för alltid botat såväl armsvett som fotsvett. Hundratals intyg!

Armo-fin säljes i alla Parfym- & Kemikalieaffärer till 2 kr. pr flaska.

Kem. Tekn. Fabr. Armo-fin, Landskrona.

TILL LANDS-ORTEN MOT EFTERKRAV. MOT ARMSVETT OCH FOTSVETT

**LUCKS UTSÖKTA
KAFFEBLANDNING**

**Plågas Ni av Huvudvärk
och Reumatiska Smärtor?**

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa ställa ej blott omedelbart de olidligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktig hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2: 40 och 0: 90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterapningar!

M. ZADIG - MALMÖ

H. M. Konungens Hovlev.

Nederlag i Stockholm: Regeringsg. 27.
" i Göteborg: Chalmersg. 20.

**SVENSKA
TRYCKERI-
AKTIEBOLAGET**

STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: 21 23, 40 61, Norr 93 o. 993

Filialen: Riddaregatan 17
Telefoner: 72565. N. 6 47

Utför alla slags

Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

Framtidens "tvål"

Det är icke blott Viikithalten utan *alla* ingredienserna i Schéels Radiumtvål som gjort den förtjänt av att kallas **framtidens tvål**.

Schéels Radium-tvål
Innehåller radium-mineralet "Viikit" Framtidens tvål Pris 1.-krona

Viikithalten kontrolleras av Fil. D:r N. Sahlbom.

milj bör ni studera annonserna i Idun eller annan tidning eller själv annonsera efter lämpligt ställe.

Tuberkulos.

Fråga: Kan man utan risk använda gängkläder och filter efter en som har dött i lungtuberkulos när det är desinficerat i ugn och tvättat och hängt ute i luften en sommar. Om svar beder

Hedemora 25.

Svar: Såvida sakerna äro lagenligt desinficerade och sedan behandlade så som ni uppger, är ingen risk att använda dem.

Semesterbekymmer.

Fråga: Vore så innerligt tack-samma för uppgift på något trevligt pensionat utanför Stockholm där vi kunde bo på vår semester och ha det riktigt roligt. Svar emotses tacksamt snarast.

Två Idunläsarinnor.

Svar: Adresser å pensionat i Stockholms skärgård:

Byströms pensionat, Stavsns. Lyckholms pensionat, Arholma. Havsbadspensionatet, Västra Lagnö.

Pensionat Skogshyddan, Gräddö.

RED:S BREVLÅDA.

Malmöflicka. Frågor i Idun besvaras kostnadsfritt. Den 1-krona ni skickat i frimärken skänkes emellertid med Eder tillåtelse till fonden Födelsedagsgåvan.

Ano Nymo har sänt oss en dikt "Två" som ej är oäven men stordes av en felaktig sista vers:

Jag är din och du är min
Intet kan oss skilja
Kärleken bor i vårt sinn
Lika är vår vilja.

Vägen vi tillsammans gå
Uti världen vida
Blir ej lång då vi gå två
Sida invid sida.

Möter sorg på vägen vår.
Hälften blott kan trycka
Följer glädjen våra spår
Dubbel blir vår lycka.

**Rosa Blomqvist framför
Fredrika Bremers staty.**

Likt ett bi i Humlegården har jag sorglöst surrat om tills den kommit, minnesvården över vår Fredika som hastigt mig till allvar väckte och kom mig att tänka så: konstnärinnans kraft nog räckte så vi nu här skåda få en Fredikas kropp som kliver svag och bräcklig och med fel. Var är den skulptör som giver oss Fredikas vackra själ?

Ni tror inte Edra ögon

när Ni får se, huru läcker och porös tårtan blir i ugnen tack vare Ekströms Jästmjöl. Den kraftiga jäsningsförmågan, de hälsosamma beståndsdelarna och den aldrig svikande pålitligheten hos detta fina bakpulver gör det oundgängligt i varje hem.

Receptbok på läckra bakverk erhålles gratis från Örebro Kem. Tekn. Fabrik, Örebro, sedan 50 år tillverkare av

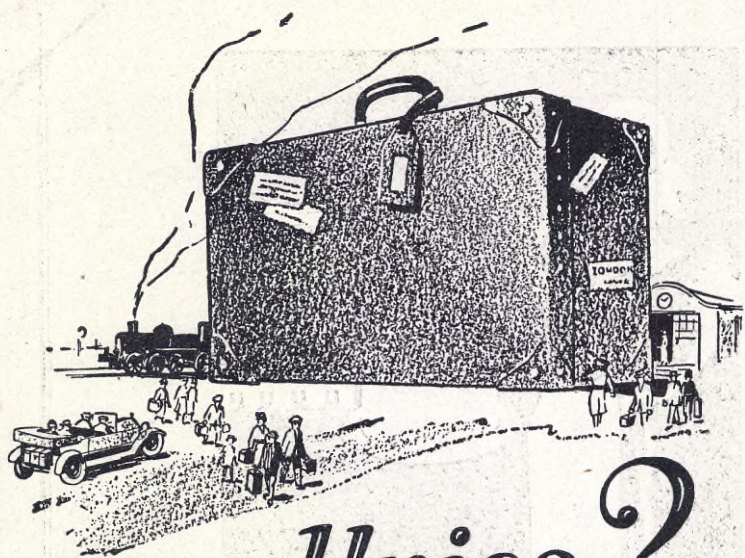

Ekströms Jästmjöl

— Cream-Phosphatpulvret med den underbara jäskraften.

»Detta kan man kalla
Visdomsord åt alla» —

Vad är *Unica*? och vad är icke *Unica*?

Ett populärt namn blir lätt missbrukat och en förstklassig vara utsättes alltid för värdelösa efterapningar. Detta har vår *Unica* till ytterlighet fått erfara, varför vi ej ofta nog kunna upprepa, att det endast finns en äkta *Unica*.

Lika stor skillnad i styrka, som det är mellan horn och papper, lika mycket skiljer sig vår äkta *Unica* från sina efterapningar.

Varav tillverkas då äkta *Unica* reseffekter?

De tillverkas av *Unica*-fiber, en särskild sorts vulkanfiber, som endast framställes vid vår fabrik i Mariestad. *Unica*-fibern har metallens styrka och fasthet och är lika elastisk och seg som horn.

Varav äro då efterapningarna gjorda?

Helt enkelt av pressad papp eller pappersmassa, som varken tål fukt eller stötar och allra minst nöting. Utseendet hos dessa förfälskningar kan verka vederhäftigt, men låt ej lura Eder därav! Se till att vårt inregistrerade märke med namnet *Unica* finnes på varan — först då har Ni garanti för förmånligt köp.

Unica är och förblir bäst
därför är och förblir *Unica* billigast.

Märket garanterar
äktheten.

AKTIEBOLAGET TIDAN
Mariestad

Gyllenhammars

HAVRE- MUST

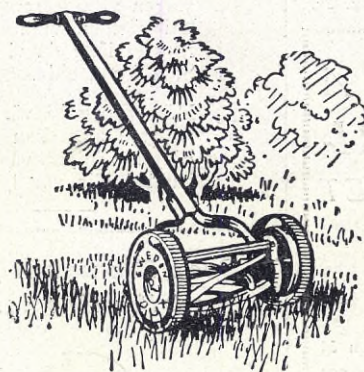
..”ska’ dockan
också få smaka,
för det är
det bästa
som finns!”

Högsta kvalitet.
Bästa utförande.

Giv barnen
ett par TRE TORN
Helsingborgs sandaler
eller smertingskor med
gummisulor!
Erhållas i vitt, grått eller
sandfärg.

TRE TORN

HELSINGBORGS GUMMIFABRIKS AKTIEBOLAG

Har Ni köpt Eder gräsklippare?

Eller har Ni sett efter om den ej behöver justeras?
Förr funnos endast utländska gräsklippare. Nu kan
Ni få svenska lika bra om ej bättre. Begär i år
hos järnhandlaren det svenska fabrikatet d. v. s.

NORRAHAMMARS

”DUX” - ”TANGENT” - ”REX”

En av fördelarna är bl. a. att passande reservdelar
alltid kunna erhållas från lager.

Vår broschyr över trädgårdsredskap sändes på begäran
gratis och franko.

NORRAHAMMARS BRUK, NORRAHAMMAR.